

LAGERSTAMMSBLADET 1/2021

SISÄLLYS

s. 2-3	Tekijät & pääkirjoitus
s. 7	TEK/SAFA- vastaavan syysterveiset
s. 8-13	Koulussa, Oulun koulussa
s. 14-17	Ajankulku - arkkitehtuurin vuodenajat
s.18-19	Arkkarijooga
s.20-26	Arkkariuranuurtajat
s.27-29	Terästammelasyndrooma
s.31	Arvaa kuvista
s.32-33	Ajatuksia arkkitehtuuriteorian kuolemasta
s.34-35	Runoileva utopia & kirjanurkkaus
s.36-37	Arkkitehtiopiskelija ja abstrahoinnin tuska
s.40	Yhdistä pisteet
s.41	Hervanta on viimein valmis!
s.42	Ristikko
s.43	Arkkariniksit

TEKIJÄT

Päätoimittaja: Salla Sinisammal

Taitto:

Annamaria Puumala

Leo Hirviniemi

Salla Sinisammal

Marie Viikki

Tatu Heinola

Toimittajat:

Saku Koutaniemi

Viivi Larri

Sanni Teräväinen

Tatu Heinola

Kuvittajat:

Veeti Piirainen

Salla Sinisammal

Annamaria Puumala

Viivi Larri

Wiktoriina Setälä

Tatu Heinola

Mikael Lumme

Leo Hirviniemi

Laura Hännikkälä

Kuva: Laura Hännikkälä

PÄÄKIRJOITUS

Elämme keskellä kiinnostavaa taitekohtaa. Kulttuuri, käytännöt ja asenteet muuttuvat vauhdilla kaikkialla ympärillämme. Tapamme puhua muuttuu jatkuvasti yhä laajempia ihmisjoukkoja huomioivaksi ja esille nousevien puheenvuorojen ja puhujien moninaisuus kasvaa jatkuvasti. Ihmisoikeusliike elää renessanssia. Black lives matter- liike valtaa jälleen globaalisti palstatilaa. Sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöjen oikeudet nousevat tapetille yhä useammassa maailmankolkassa. Suomen mittapuulla historiallinen naishallitus luovii meitä parhaillaan läpi koronakriisistä ja kohti uutta, pandemian jälkeistä aikaa. Samalla kaiken tämän muutoksen ja moninaistuvan median keskellä tarina, jota kerromme arkkitehtuurista ja arkkitehdeistä tuntuu jämähtäneen viime vuosisadalle.

Miksi puhumme yhä yksittäisistä suurmiehistä alan arkitodellisuuden keskittyessä yhä enemmän tiimityöhön ja alan naisvaltaisuudessa kovaa tahtia? Miksi yleiskuvassa alastamme yksittäisten uusien rakennuskohteiden suunnittelutyö korostuu yli esimerkiksi arkkitehtuurin teoriataustan tutkimuksen ja mielekkään kaupunkiympäristön suunnittelun? Missä kohtaa ilmaisun rikkaus ja vanhan historiallisen alan osaaminen, ja tietotaito typistyvät latteuksiin mustista poolopaidoista ja kahvia kittaavasta toimistotyöläisten laumasta?

Ympäröivän kulttuurikentän moninaistuminen ja käyttämämme ilmaisun rikastuminen on kuluvan vuoden aikana siirtänyt LB:n toimituksen katseet kohti omaa alaamme. Arkkitehtuuri, jos joku, on alana mitä monialaisin. Tulokulmia rakennuksiin, rakennettuun ympäristöön ja tilaan on lähtökohtaisesti yhtä monta, kuin on niiden kokijoita ja suunnittelijoitakin. Alamme kietoutuu luontaisesti yhteen tieteen ja taiteen kanssa. Insinööritieteet, kuvataide ja matemaattisluonnontieteelliset alat tulevat ensiksi mieleen. Jos ajatusketjua jatkaa, tajuaa sen nopeasti erittäin kattavaksi: edellä mainittuja seuraavat musiikki, historia, taidehistoria, psykologia, filosofia jopa hoivatyötä ja muita odottamattomampia yhteistyöaloja, jotka mahdollistavat meitä lähestymään suunnittelutyötämme yhä laajempi ja inklusiivisempi kohderyhmä mielessämme.

Teemana moninaisuus on haastava, jos sitä lähestyy päätoimittajana yksin. Olisi kiusallisen ironista tehdä lehteä moninaisuudesta vain yhden ihmisen näkökulmasta. Siksi tämän numeron onnistuminen onkin ollut ensisijaisesti uteliaan, uskaliaan ja ennen kaikkea tinkimättömän tiimityön tulosta. Haluan lämpimästi kiittää koko toimitusta tästä matkasta alamme olevaisuuden ytimeen. Tätä pakettia ei olisi saatu kasaan ilman teitä!

Rakas lukija, pidät nyt käsissäsi LB:n standardeilla melko muhkeaa laitosta. Se on täynnään kiinnostavia pohdintoja, innoittuneita katsauksia ja suurella sydämellä laadittua tekstiä. Toivon, että lehti teemoineen resonoi sinussa ja saat lehdestämme jotain mukaan omiin pohdintoihisi monenkirjavasta alastamme. Antoisia lukuhetkiä!

- Salla Sinisammal

Lagerstammsbladet (LB) on 1-2 kertaa vuodessa ilmestyvä tamperelainen arkkitehtiopiskelijalehti, joka on ollut kansainvälisen arkkitehtuurin, taiteen ja trendien suunnannäyttäjänä jo vuodesta 2000. LB:ssä artikkelit - ja arkka-rit - keskustelevat keskenään

Kuva: Veeti Piirainen
Taitto: Annamaria Puumala

bst
arkkitehdit

Muisteltaisko vielä
hetki meidän
kesää BST:llä?

Joo! Siitä voikin lukea lisää
toimiston nettisivuilta. :)
www.bst-ark.fi/ajankohtaista/

TEK/SAFA- vastaavan syysterveiset

Teksti ja kuva: Viivi Larri
Taitto: Leo Hirviniemi

Arkkariystävät!

Kuinka ihmeellistä onkaan taas törmäillä piirustus-saleilla ja kiltiksellä toisiin arkkareihin?! Pitää cäädää misestä taukoa ja käydä juomassa sumpit keittiön mustavalkoraidallisista mukeista. Istahtaa kiltiksen sohville ja kuunnella kun joku taitava arkkarikaveri tapaalet pianoa. Näitä hetkiä on kaivattu!

Aloittaessani opinnot 2019 Tampereella, Hervannan kampuksen arkkariivistä tuli minulle kuin toinen koti. Monet kerrat lähdin koululta vasta iltamyöhään pimeään jo laskeuduttua ja tunsin itseni maailman onnekkaimmaksi saadessani opiskella ja viettää aikaa niin mahtavien opiskelukavereiden kanssa. Muutto uudelle paikkakunnalle ei tuntunut myöskään hassumalta, kun arkkariyhteisö odotti ja otti vastaan vielä omaa paikkaansa hakevat fuksit. Vanhemmilta opiskelijoilta kuulin miten tulostusluokan koneet aina sekoilevat ja missä tampereella on parhaat avantouintimestat.

No sanomattakin selvää, että tämä kaikki muuttui aika rynnäköllä ja yhtäkkiä tutut kasvot olivatkin enää kuvia tietokoneen ruudulla. Etäilystä huolimatta yhteisö jatkoi toimintaansa edelleen, vaikkakin uusilla pelisäännöillä. Meillä oli etävujut, etäwappu, etäsitsejä... ja muuta happeninkiä sekä toimintaa. Sosiaalinen media kävi varmasti entistä vilkkaampana kun viestejä vaihdeltiin ja kuulumisia kyseltiin etänä.

Olen miettinyt mitä tämä kaikki merkitsee ja mitä tulevaisuus näyttää. Ehkä jonkun ajan kuluttua osaamme katsoa tätä ajanjaksoa ja nähdä syy-seuraussuhteet. Millä tavoin opiskelumme muuttuvat, miten vuorovaikutustilanteet ovat muuttuneet, mitkä asiat nähdään jatkossa tärkeinä ja minkä arvo on pienentynyt. Mielestäni ainakin yhteisön rooli on noussut arvoon arvaamattomaan ja se on varmasti asia joka on kannatellut monia etäaikana. On ollut onnekasta jakaa fiiliksiä ja ajatuksia muiden kanssa jotka ovat ihan samassa tilanteessa. Opiskelukavereiden läsnäolo, vaikkakin etäältä, on ollut sellainen voimavara jota on vaikea kuvailla. Toivon että myös muut ovat kokeneet arkkariyhteisön olemassaolon, vaikka fyysisesti olemmekin olleet erillään.

Nyt kun taas kohtaamme kampuksella fiilis voi olla samaan aikaan epätodellinen ja varsin tuttu. Uusille fukseille ja kakkosille kampuksen avautuminen on myös aivan uudenlainen kokemus. Ihana nähdä taas kaikkia ja upeaa syksyä jokaikiselle!

- Viivi Larri,
Tampereen arkkitehtikillan TEK/SAFA- vastaava

SAFA

Koulussa, Oulun koulussa.

**Linnanmaan kaupunginosa,
Oulu, Pohjois-Pohjanmaa,
1980-luvun alku**

Pääministeri Mauno Koivisto voittaa presidentinvaalit ja seuraa Urho Kekkosta kansakunnan ykköspaikalle. Alkuperäisen Star Wars- trilogian kolmas osa, Jedin paluu, pyörii teattereissa. Eletään talouden nousukautta. Arkkitehtuurissa alan sisäinen asenneilmapiiri alkaa kääntyä vuosisadan alkua dominoinutta modernismia vastaan. Otollisissa oloissa Oulun arkkitehtuurin laitoksella syntyy kansallisesti merkittävä koulukunta. Vahvan omaileimaisen ilmaisun ja tekemisen tahdin mahdollistavat uuden polven nuoret suunnittelijat. Oulun normaalikoulun uudet punatiilirakennukset nousevat paraatipaikalleen Yliopistokadun päähän.

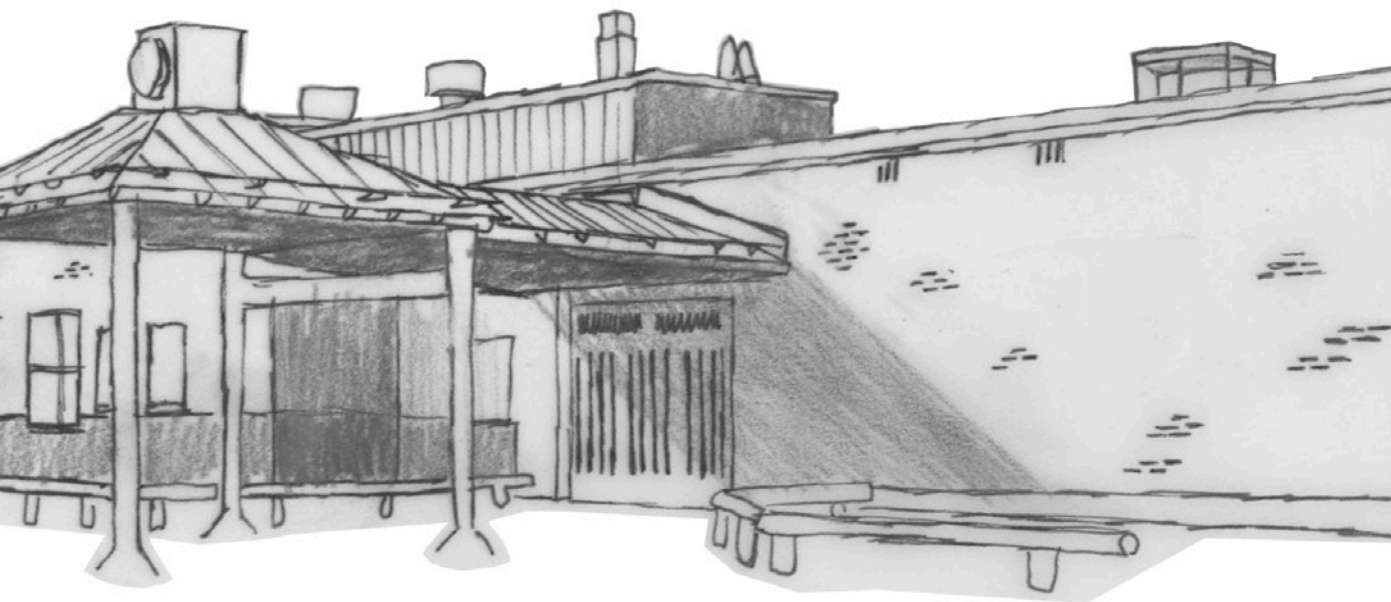

Tutkin ja tulkitsin rakennuksia niiden arjessa mukana pyörivän oppilaan, eli rakennusten käyttäjän, näkökulmasta.

*Oulun koulukunta, tuttavallisemmin Oulun koulu, syntyi 1970- ja 80-lukujen taitteessa Oulun arkkitehtuurin laitoksella alan nuorten opiskelijoiden aloitteesta. Kulunutta vuosisataa dominoinut modernismi alkoi turhauttaa uutta suunnittelijapolvea. Orastava arkkitehtoninen kapinaliike olisi saattanut jäädä syntyväksi, ellei opiskelijoilla olisi ollut vahvaa pedagogista tukea laitoksensa professorilta Reima Pietilältä. Pietilä kannusti opiskelijoita ajalleen epätyypillisesti löytämään oman kädenjälkensä ja tapansa lähestyä suunnittelua. Pietilä painotti suojeilleen itsenäistä tiedonhakua ja kriittisen ajattelun merkitystä. Ajan kotkotuksia uhmaava asenneilma-
piiri ja professorinsa tuki taustallaan opiskelijat alkoivat hiljalleen nähdä modernismia huomattavasti vanhemmassa arkkitehtuuriteoriassa, regionalismissa, uutta potentiaalia.*

En peruskouluikäisenä lapsena ja nuorena osannut tulkita arkeani ympäröiviä rakennusmassoja osana merkittävää kotimaisen rakennusperinteen jatkumoa. Se oli oikeastaan hyväksi. Tutkin ja tulkitsin rakennuksia niiden arjessa mukana pyörivän oppilaan, eli rakennusten käyttäjän, näkökulmasta. Pääosin niiden toiminnallisuuden ja tunnelman kautta. Ensin alakouluikäisenä koulun tarjoamien tilallisten seikkailuiden näkökulmasta ja sittemmin yläasteikäisenä etsiessäni rakennuksista turvaa ja kulmakiveä arjelle teini-iän hämmennyksen keskellä. Lukioon lähdin Oulun keskusta. Välimatka vanhaan opintahjoon kasvoi entisestään jatkaessani opintia Etelä-Suomeen. En juuri uhrannut ajatusta vanhoille tiilirakennuksille.

Tilanne muuttui fuksivuoteni jälkeisenä kesänä. Törmäsin Oulun paikallislehdessä artikkeliin aikansa nuorista kapinallisista, joiden synnyttämä arkkitehtoninen tyyli suunta rakensi puitteita ennennäkemättömälle julkiselle rakentamiselle. Tyyli suunta oli kunnostautunut erityisesti koulujen ja päiväkotien suunnittelussa ja erottui muista omaleimaisella muotokielellään. Aihe jäi kytemään mieleeni ja myöhemmin koulutyötä varten tehdyn tiedonhaun yhteydessä yhdistin koulukunnan entisiin koulurakennuksiini. Olin törmännyt päistikkaan astetta akateemisempaan näkökulmaan peruskouluvuosiini punatiilipuitteisiin.

Oulunsalon kunnassa haeskeltiin kiihkeästi 70- ja 80-lukujen taitteessa omaa arkkitehtonista ilmettä. Kasvavan kunnan keskusta oli jo soviteltu muun muassa 70-luvun alussa helsinkiläisessä arkkitehti-toimistossa laadittua tornitalokaavaa, mutta mikään ei ollut toistaiseksi tuntunut omalta. Oma kunnantalokin oli vielä pelkkä haaveenomainen kangastus kunnanpäättäjien kahvipöytäkeskusteluissa. Syksy 1979 toi tähän muutoksen. Kunnaninsinööri Jouko Leskinen sai nimittäin käsiinsä Kiuruveden kunnantaloon suunnittelukilpailun voittajatyön piirustukset. Hämmästykseni oli suuri, kun Leskinen ymmärsi varsin varmaanteisen suunnitelman olevan hyvin nuoren suunnittelijajoukon käsialaa. Osa ryhmän arkkitehteistä ei ollut vielä edes valmistunut ammattiin Kiurujoen kilpailun aikaan. Leskinen otti yhteyttä nuoriin suunnittelijoihin ja esitteli kunnanjohtolle Kiuruveden suunnitelman. Päättäjät vakuutuivat Kiuruve-

den esityskuvista ripeästi. Oulunsalon kunnantalo nousikin lopulta harjakorkeuteensa useita vuosia ennen Kiuruveden vastinettaan singoten samalla nuorten suunnittelijoidensa urat melkoiseen lentoon. Kunnanvaltuuston vakuutti lopulta arkkitehtijoukon paikallinen ote suunnittelutyöhön. Kiuruveden ja Oulunsalon kunnantalot suunniteltiin ympäristönsä jatkeeksi, vain kulloiseenkin aikaan ja paikkaan soveltuviksi kokonaistaideteoksiksi.

Normaalikoulun rakennuksista vahvimman muistikuvaksi minulle on jäänyt niiden paikka. Tai osallisuus paikan tärkeänä osatekijänä. Rakennuksia ei voi kuvitella minnekään muualle. Ne ovat merkittävällä paikalla Yliopistokadun ja Kaitoväylän risteyksessä, ja etenkin yläkoulun julkisivu hallitsee näkymää Yliopistokadulle päin. Sen näkee jo kaukaa katua reunustavien koivujen muodostaman alati muuttuvan kehyksen takaa. Muistan lumoutuneeni näkymästä jo alakouluikäisenä, ja koulumatkat kuluivat alati muuttuvaa maisemaa ihmetellen ja koivukujan ulottuvuuksia mittailen. Näkymä ei jättänyt koskaan kylmäksi. Kadun päässä hämmäyttävä tiilijulkisivu hehkui syksyisin kilpaa koivukujan kalpean keltaisen loiston rinnalla. Se erottui lämpimänä, kutsuvana ilmestyksenä talven kylmän harmauden läpi ja erottui edukseen keväisin upeassa kontrastissa alkukesän ujon lehtivihreän keskeltä.

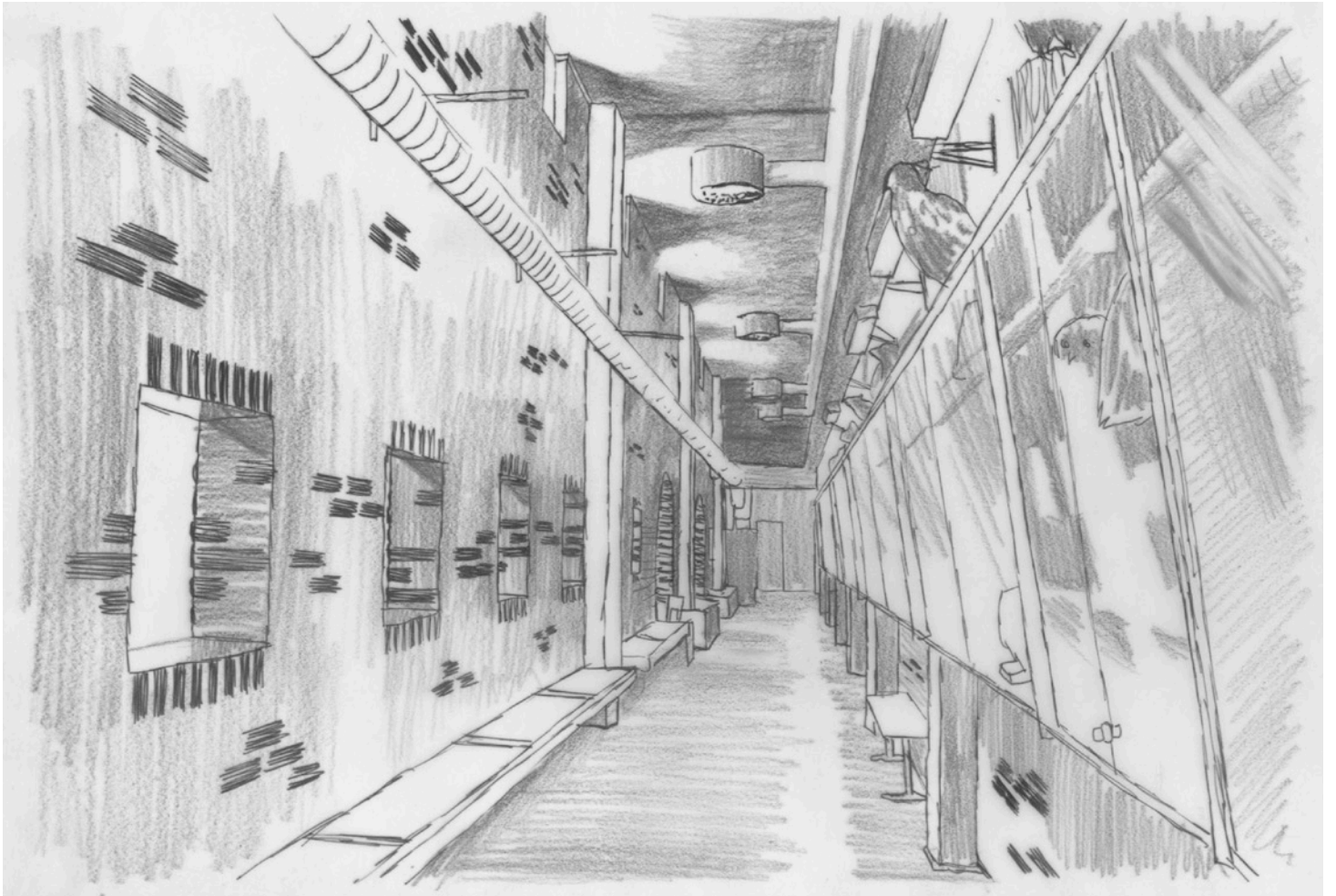
Laatikkomaisesta muotokielestä ja materiaalien tehdasvalmisteisesta elementtimaailmasta pyrittiin erottautumaan aiempaa monipuolisemmalla muotokielellä, kullekin valmistuvalle rakennukselle yksilöidyillä yksityiskohdilla sekä paluulla perinnemateriaaleihin.

Oulun koulu panosti ilmaisussaan perinteiseen detailjikkaan ja materiaaleihin, jotka jäivät modernismin huippuvuosina vahvasti taka-alalle. Laatikkomaisesta muotokielestä ja materiaalien tehdasvalmisteisesta elementtimaailmasta pyrittiin erottautumaan aiempaa monipuolisemmalla muotokielellä, kullekin valmistuvalle rakennukselle yksilöidyillä yksityiskohdilla sekä paluulla perinnemateriaaleihin. Koulukunnan rakennukset erottaa katukuvasta melko vaivattomasti: koulukunnan huippuvuosina harja korkeuteensa nousi harvoin rakennuksia, joissa ei olisi ollut joko tiiltä tai puuta pääjulkisivumateriaalina tai vähintäänkin ruutuikkunoita modernia aukotusta uhmaamassa.

Mitä syvemmin perehdyin koulukuntaan, sitä enemmän tilallisia muistijälkiä mieleeni palasi. Yläkoulun pääaulasta toiseen kerrokseen johtavien juhlallisten portaiden vasemmanpuoleisen seinämän syvennys, jossa ikätovereillani oli tapana kiipeillä hiuksia nostattavan lähellä esille asetettuja taideteoksia. Alakoulun ruokalatalan käytävästä erottava tiilimuuri, joka jakoi tilaa oikeastaan aika upeasti ja toi ruokalan tilan osaksi koulun käytävien arkea. Koulujen pihoja rajaavat pölkkypenkit, jotka onnistuivat palvelemaan samanaikaisesti pihatilaa rajaavina aitoina, pukkitappeluareenoina sekä istumapaikkoina. Pieteetillä laaditut arkkitehtonisesti kiinnostavat katokset takapihojen sisäänkäyntien yhteydessä, jotka suojasivat välitunnin viettäjiä sateelta. Ala-asteen opettajien tiloihin johtava, suorastaan ylevöittävä portaikko. Nerokkaasti ryhmitellyt tilat, jotka tukivat yhteisöllistä tunnelmaa ja toivat lämpöä tilakokemuksiin. Rakennusmassat, jotka toimivat käyttäjiensä mittakaavassa ja tarjoilivat yllättäviä yksityiskohtia tilallisella seikkailuretkellä säntäilevälle lapselle.

Oulun normaalikoulun Yliopistokadun rakennukset suunnitteli arkkitehti Heikki Taskinen. Hän valmistui arkkitehdiksi Oulusta 1960-luvun lopulla. Ajoitus oli vastavalmistuneen puolella. Oulun koulun suunnittelufilosofian keskeisimmät elementit olivat jo alkaneet saada muotoaan Taskisen opiskeluaikoina. Lisäksi Taskinen toimi useita vuosia professori Pietilän assistenttina toimistotöidensä ohella saaden näin todistaa postmodernismin kotimaisen sankarin vuorovai- kutusta paraikaa kouluttautuvan suunnittelijapolven kanssa. Taskinen perusti oman toimistonsa vuonna 1977, joka ansioitui erityisesti koulurakennusten suunnittelussa sekä vuosien 1972–79 välillä toteutuneen peruskoulun uudistuksen huomioinnissa. Suunnittelutyössään Taskinen erikoistui erityisesti suunnittelemiensa rakennusten käyttäjien mittakaavaan, rakennuksen ja ympäristön väliseen yhteyteen sekä kestäviin ja laadukkaisiin kokonaisratkaisuihin. Myös suunniteltujen rakennusten viihtyvyys ja toiminnallisuus olivat Taskisen keskeisiä tavoitteita.

Käyttäjän huomiointi ja suunnittelijan heihin kohdistama empatia huokuu Normaalikoulun tiloista. Ala-aste perustuu soluratkaisuun. Pääosa rakennusmassasta koostuu neljästä aulatilasta, joita ympäröi kutakin 4–6 luokkahuonetta. Aulat aukeavat mittakaavaltaan mallittaiseen käytävätilaan, joka kulkee alojen väliä. Käytävä mitoittuu hyvin alakouluikäisen kokemusmaailmaan ja suorat, virikkeettömät käytäväosuudet jäävät lyhyiksi. Rakennusmassan ytimessä, käytävän varrella on sisäpiha ja koulun kirjasto. Kirjaston sijaintina kou-

lurakennuksen sydän on symbolistisesti hieno, ja kirjaston sisäänkäynti palvelee käytävätilan raittimaista tunnelmaa. Ruokala, pääosa taitoaineista ja liikuntasali ovat omassa osassaan taloa, mikä mahdollistaa sujuvaa ja rauhallista arkea talon molempiin päihin.

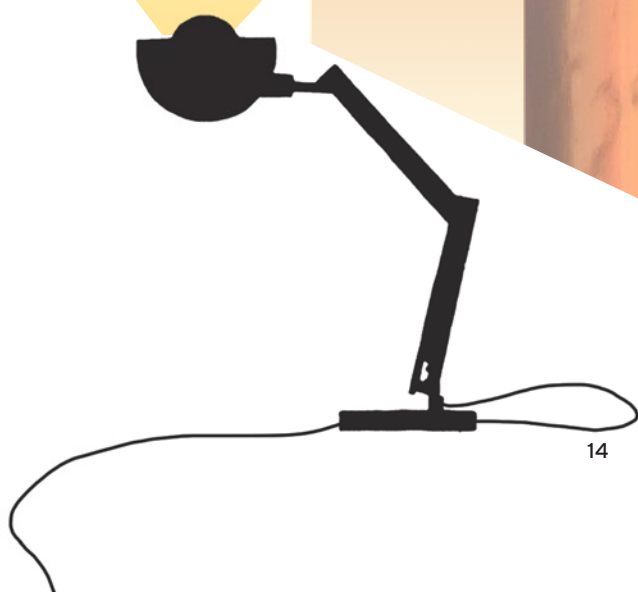
Yläaste koostuu kolmesta siivestä, joiden kannassa ovat sisääntuloaula, ruokala ja liikuntasali. Sisääntuloaula on kuin muistuma Taskisen retkistä keskiaikaisten kaupunkien toreille. Toiminnot avautuvat pienipiirteisesti edeten aulasta syvemmällä rakennukseen ja aulasta aukeaa kiinnostavia näkymiä pidemmälle rakennuksen sisäosiin. Rakennuksen pohja palvelee käyttäjiään luontevasti. Lukion, yläasteen ja taitoaineiden toiminnot on järjestelty omiin siipiinsä ja koulussa on verrattain helppo navigoida. Päätiloina voidaan pitää sisääntuloaulan yhteydessä olevia punatiilijuhlasalia sekä ruokalaa. Juhlasali on laaja ja palvelee samanaikaisesti myös koulun liikuntasalina. Luonnonvaloa on mahdollista johtaa tilaan pohjois- ja eteläseinien ikkunoista. Tilan korkeus ja materiaalivalinnat kohottavat tilan arkisesta jumppasalista itsessään kiinnostavaksi tilakokemukseksi. Sisääntuloaulan vanhan kaupungin tunnelma jatkuu ruokalaan. Tiiliseinät, ruokailutilan yläpuolelle kurottuvat parvekkeet ja mestarillinen luonnonvalon hyödyntäminen ylevöittävät arkisen tilan.

Kotimaisen arkkitehtuurikentän epäilyksistä huolimatta Oulun koulu jätti kotimaiselle arkkitehtuurikentälle merkittävät jäljet. Pääosa liikkeen toteu-

tuneista rakennuksista sijoittuu Pohjois-Suomeen, missä sen vaikutukset ovat kantaneet pitkälle alueen rakennuskannassa. Pohjois-Suomen korostuminen sai aikaan kiinnostavan keikauksen. Suuntausta arvosteltiin kovasanaisesti erityisesti Etelä-Suomessa, johtuen pääosin Helsingin tyylin hylkäämisestä ja oman kädenjäljen etsimisestä. Vuoden 1981 Arkkitehti-lehdessä kollegojen epäilykset tiivistettiin tyhjentyvästi: "Jättääkö Oulun koulukunta arkkitehtuurin kartalle muuta kuin tukkilaissaappaiden jäljet?" Numerossa lehden tuolloinen päätoimittaja Marja-Riitta Norri vaati koulukunnalta laajempia näyttöjä ja niitähän tuli. Pelkästään kunnantaloja nousi kuin sieninä sateelle. Ensin Oulunsaloon 1982, sitten Kiuruvedelle 1984 ja seuraavaksi Toholammille 1987. Toisaalta rakennusten käyttäjät ja tavalliset kaduntallaajat rakastivat tyyliuunnon omintakeista, ihmisen kokosta arkkitehtuuria. Luonnonmateriaaleihin painottuvat materiaalivalinnat ja rakennusten leikkimielinen suhtautuminen ympäröivään kaupunkitilaan ja sen käyttäjiin vetosi kansaan. Oulunsalon kunnantalo äänestettiin Anna-lehdessä vuoden kauneimmaksi rakennukseksi, ja uudet rakennukset herättivät laajaa ihailua ja kiinnostusta. Tätä taustaa vasten kouluvuoteni ja myöhempi tutkimukseni koulukunnasta asettuvat humoristiseen valoon: kouluvuosiinani Normaalikoulun rakennukset olivat minulle vain rakennuksia, kulisseeja kouluarkeni ympärillä ja muotoutuivat tilallisesti kiinnostaviksi kokonaistaideteoksiksi vasta arkkitehtuurin opintojeni seurauksena.

Ajan kulku

Arkkitehtuurin vuodenajat

Teksti: Saku Koutaniemi

Kuvitus ja taitto: Marie Vilkki

Haluan ajatella, että uinuessani talven pimeydessä, näissä valoissa ja tässä valottomuudessa, näkisin myös sen kesän, joka koittaa vuosi vuodelta uudelleen.

Arkkitehtuurin kansainvälistymisen myötä arkkitehtuurin kokemuksellisuus yhtenäistyy ja alueelliset erot alkavat hälvetä. Eri maiden kulttuuri ja ilmasto ei enää niinkään leimaa rakentamista, vaan suunnitelmat esitetään elämyksellisenä ja visuaalisena la-
tautumana, jonka osaset voisi sijoittaa mihin tahansa ympäristöön tai miljööseen. Normeista poikkeavista ja ympäristöään ravistelevista suunnitelmista on tullut jotain haluttua, jolloin suunnittelun perusläh-
tökohdat voivat unohtua ja jäädä huomionhakuksen visualisoinnin jalkoihin.

Maailmanlaajuisena ilmiönä arkkitehtuuri yhtenäis-
tyy, mutta ei palvele eri ilmasto-olosuhteiden tietyn-
laisia tarpeita. Esimerkiksi suurten lasipintojen gla-
mour on energiatehokkuudeltaan hyvin epäsuotuista
pohjoisissa olosuhteissa, missä lämpötilanvaihtelut
voivat olla sisä- ja ulkotilojen välillä huomattavankin
suuret. Mutta mistä muodostuu suomalainen suun-
nitteluidentiteetti, kun ympäristömme on alati muut-
tuva eri sääolosuhteiden ja vuodenaikojen johdosta?
Seuraammeko liiaksikin yleismaailmallisia trendejä
keskittymättä siihen mikä on pohjoisessa ilmastossa
tärkeää, erityistä ja kehittämisen arvoista?

Vaikka Suomessa sanotaan olevan neljä vuodenaikaa, on todellisuudessa niitä enemmän kuin vain nämä vaivaiset kevät, kesä, syksy ja talvi. Erityisen Suomen sääoloista globaalisti tekeekin sen monimuotoisuus ja etenkin kylmät talvet. Itsessäänkään talvi ei ole kiinteä ja yksiselitteinen, vaan muovautuva ja elä-
vä tila, joka voi vaihdella täyslumisesta märkään ja vetiseen.

Kuva vuodenajoista voi kuitenkin olla hyvin yksinker-
tainen – talven vaaleat lumikinokset, syksyn ruska ja matala lämminhehkuinen aurinko - mutta nämä ovat vain päälinnämäisiä, positiivissävytteisiä mielikuvia kustakin vuodenajasta. Kuuluupa Suomen kesään joissain määrin myös lumisade, mutta usein ulkona on vain niin viileää ja kosteaa, että katukahviloiden terassit töröttävät tyhjinä yrittäen heikosti imitoida ainaisen, etelän lämmön tyyssijoja. Kaupunkeja ja elinympäristöjä suunnitellessa tulisi ottaa huomioon koko sääkirjo ja lähteä siitä lähtökohdasta, että rakennukset ja infrastruktuuri kestäisi läpi kaikkien sääolojen.

Kontrasti vuodenaikojen välillä on valtava. Tuntuu hurjalta kuvitella, että kesän paahtamalta uimaranalta voidaan talvella lähteä merelle hiihtämään ja kun kevään ensimmäiset silmut aukeavat puissa, puoli vuotta eteenpäin ne jo varisevat maahan huu-tavissa väreissä. Se sykliys ja alati muuttuva, mutta kuitenkin paikallaan pysyvä ympäristö voi toimia suurena inspiraation lähteenä kaikelle suunnittelulle.

Rakennuksetkin istuvat oloissaan muuttumattomina, vaikka aika eteenpäin liikkuisikin, mutta miten saisimme rakennuksista eläviä samalla tavoin kuin luon-to ja sen muutokset. Jos sääolot muokkaavat rakennusten aistimista, miksi rakennus ei voisi muokata tai hyväksikäyttää sääoloja ja niiden kokemuksellisuutta.

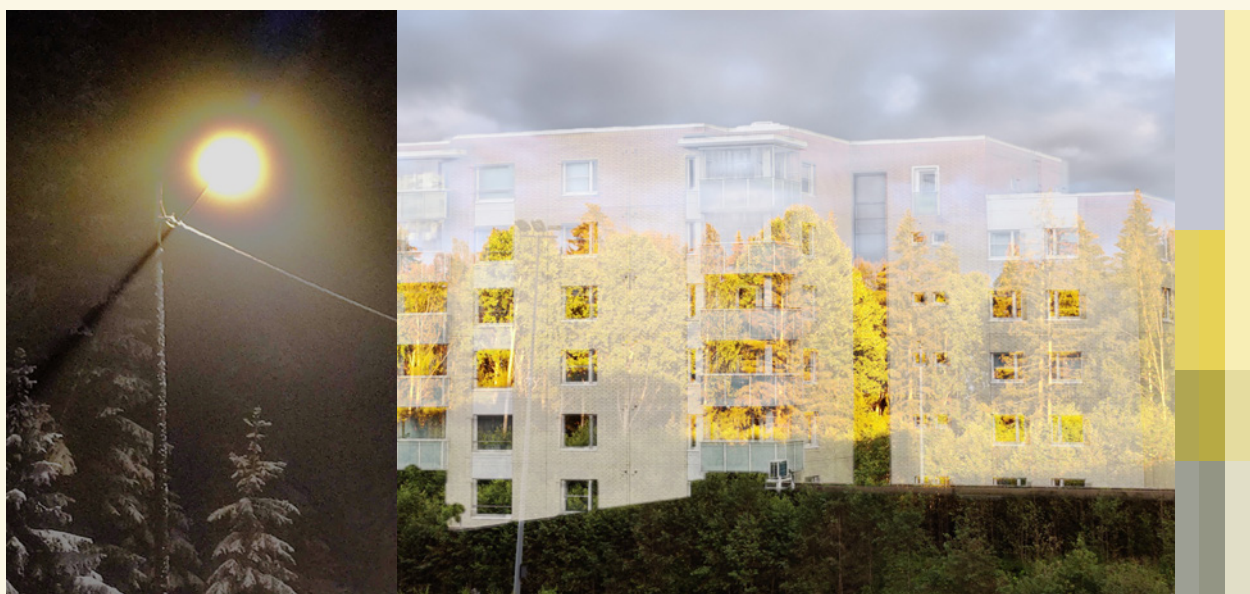
Välineitä ympäristön muutoksiin yhtymiseen voisi olla valaistussuunnittelun huomioiminen tai rakennus-ten plastisuus eri sääoloissa. Talvella lumikuormat muokkaavat rakennusten ulkomuotoa, mutta miksi siihen ei voisi tähdätä jo suunnitteluvaiheessa. Kun vesisateessa julkisivupinnoilla voi nähdä valumajälkiä, voisi niistäkin saada jotain kaunista niiden reitte-jä etukäteen suunnittelemalla. Olisiko sittenkään sähän sopeutuvat rakennukset liian kallis käsite nykyrakentamiselle?

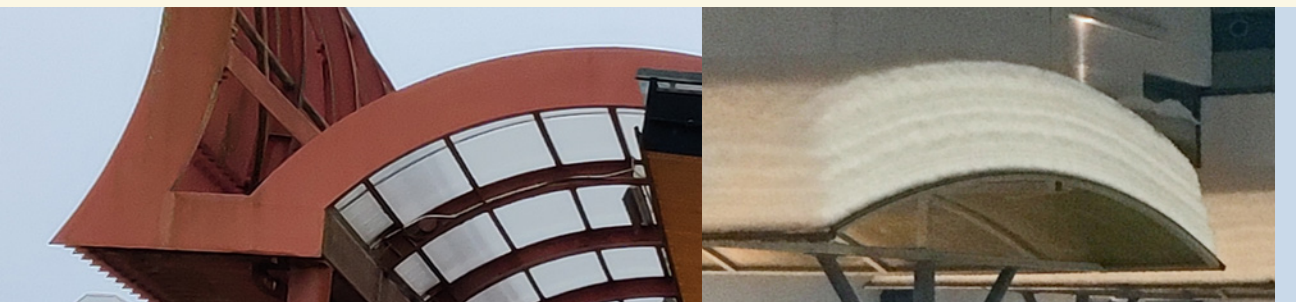
Palvon tuota aurinkoa, joka värjää sateisen pilven harmaaksi ja kuin leikillä piilou-tuu jättäen kaipaamaan taas sen loisteisen päivän löyty-mistä.

Arkkitehtuurin kokemuksellisuus muodostuu hyvin vahvasti valon avulla. Oli välineenä sitten keinovalo tai luonnonvalo, valaistussuunnittelu elävöittää ja korostaa suunnitelmien tärkeimpiä piirteitä. Suo-messa valolla on erikoinen asema läpi vuodenaikojen, sillä kesällä luonnonvaloa riittää läpi vuorokauden, kun taas talviaikaan tarjolla on vain pari valoisan ajan tuntia. Keinovalojen käyttö korostuu erityisesti siis talvella ja täten vaikuttaa kokemukselliseen ympäris-töön voimakkaasti.

Valaistuksella pyritään luomaan turvallista ja es-teetöntä ympäristöä, mutta asia ei ole aivan niin mustavalkoinen. Kaupunkien haitallisena ilmiönä esimerkiksi mainostaulujen tai katuvalaistuksen led valojen aiheuttaman valosaasteen on todettu vaikut-tavan ihmisen terveyteen epäsuotuisasti, esimerkiksi lisääntynein univaikeuksin. Voiko urbaani elinympä-ristö olla täten jopa haitaksi terveydelle?

Kaamosmasennus tai lievempänä ja yleisempänä ilmiönä tunnetun kaamosoireilun vaikutuksia ei voi kiistää suomalaisessa yhteiskunnassa, mutta herää-kin kysymys, millä tavoin talviajasta voitaisiin luoda miellyttävämpi kaikille. Voiko kaupunkisuunnittelulla ratkaista joitain talviajan kompastuskiviä ja millainen olisi ideaali talviympäristö pohjoisen kansoille? Mie-likuvissa pyörii lämminsävytteinen puupirtti, jonne talon asukkaat ovat tuppisuina kokoontuneet suojaan ulkona vallitsevalta pakkasmyrskyltä ja jos tämä koh-taus oli menneiden aikojen klisee, niin miltä näyttää tai tuntuu kaupungissa, kun taivaalta ryöppyää vetis-tä loskaa ja puut heiluvat mustina ja huurteettomina tuulessa?

Talvella pimeään aikaan kaupunki ei ole järjin edustava, kun katulamput maalaavat ympäristön oudolla valollaan. Liian suora ja kirkas valaistus ei imartele ympäristöä samalla tavoin kuin pehmeä, valovoimaisuudeltaan vaihteleva aurinko, joka elävöittää jokaisen paisteisen pinnan.

Valon väri ja kirkkaus vaikuttaa esimerkiksi julkisivuväriytyksen havainnointiin, jolloin eri olosuhteissa väriytyksen sävy vaihtelee. Huomioon tulisi ottaa siis lumen luoma kylmä valkoisuus ja kesän ylenpalttinen kirkkaus, mutta myös valon vähyys pimeinä vuodenaikoina. Eri puolilla maailmaa valon luonne vaihtelee myös suuresti, ja paikalliset valo-olosuhteet voisivat toimia ja varmasti toimivatkin yhtenä suurena lähtökohtana suomalaiselle ympäristösuunnittelulle.

Valaistus muovaa tilakokemusta suuresti, minkä voi huomata esimerkiksi toimiston pikkujouluissa, kun nämä tehokkuuden ilmiävät, toisin sanoen ne "nine to five"-loisteputkivalaisimet sammutetaan ja tilalle sytytetään eläväliekkiset ikeasta ostetut kynttilät hohkaamaan pehmeää loistettaan ja lämmittämään työläisten stressinkalvamia mieliä.

Eri valaistusratkaisuilla voidaan saada tila elämään ajassa, ja miellyttävyydessään niiden ei tulisi olla vain merkkitapahtumien tai juhlien ominaispiirre, vaan myös arjen ylevöittäjä. Uskallankin väittää, että valolla on suomessa erittäin suuri kulttuurillinen asema ja jollain tapaa hieman toksinenkin sellainen. Pimeydessä mieliala ryömii jo tarpeeksi syvällä maan alla, että huono, väärin suunnattu ja vääränlainen valo huonontaa oloa entisestään.

Ihmiset eivät kiinnitä tarpeeksi huomiota arkivalaistukseensa, sillä monesti sitä tuskin tulee ajatelleeksi, että niinkin huomaamaton seikka kuin valon suuntaus tai kirkkaus voi vaikuttaa negatiivisesti mielialoihin tai yleiseen tunnelmaan. Mainitsenpa tähän vielä, että vihaan loisteputkivalaisimia - sitä kylmää kovaa ja monotonista valon kylvöä.

Rakennuksetko ajattelevat?

Mielestäni on terveellistä aukoa päättää, ei kirjaimellisesti tai perinteisessä kontekstissaan, vaan seikkaillen ajatuksissa ja mahdollisissa tulevaisuuksissa. Arkkitehtuuri on ajatuksia, mutta lopulta myös konkretiaa.

Itsestäänselvyyksiä vai ei ollenkaan sitä?

Vaikka en voi täydellä varmuudella sanoa, valehtelemaan en tullut ja lähteetkin ovat toimineet enemmänkin inspiraation "lähteenä". Hah. Mainitakseni siis esimerkiksi, Essi Oikarisen diplomityön Talvi kaupungissa, joka innoitti lukemaan aiheesta, josta vähemmän olen ennen kuullut.

Onko tässä mitään järkeä?

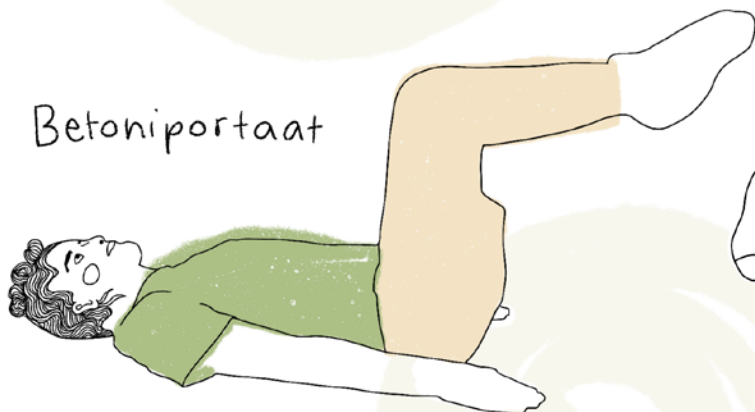
Kysytkö itseltäsi? Ainakin minä itse. Ei tule kesää - kuin kerran vuodessa. Onko se vain ajatuksissani? Ja jos ei sielläkään.

Naurua

ARKKARIJOOGA

Betoniporaat

oma idea

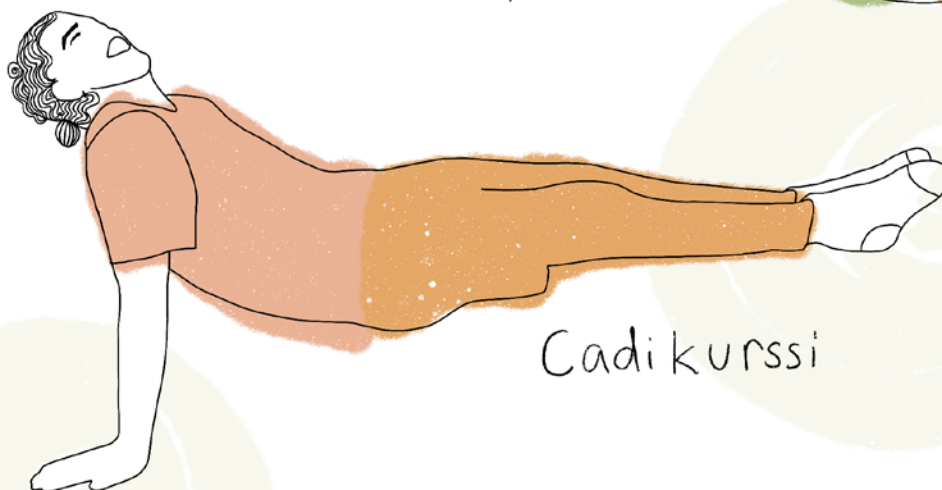
Tasakatto

entä jos kääntäisit
sen vain ympäri?

Cadi kurssi

ARKKARIURANUURTAJAT

Arkkitehdin työllistymismahdollisuudet ovat tänä päivänä laajat. Yleinen tuntuma alan opiskelijoiden keskuudessa onkin, että tutkinto avaa jopa enemmän ovia, kuin viiden vuoden tutkinnon aikana on edellytystä ymmärtää. Työllistymismahdollisuuksien runsaudenpula aiheuttaa hämmennystä ja yhtäkkiä helpoimalta vaihtoehdolta tuntuu klassinen toimistotyö. Lähän toimituksen saman suuntaisten kokemusten innoittamana lähdimme haarukoimaan haastateltaviksi perinteisen kahvintuoksuisen arkkitehtitoimistouran sivuuttaneita osaajia, laajentaaksemme itsemme ja lukijoidemme ammatillisia horisontteja.

Kysymykset

1. Kuinka päädyit nykyiseen työhösi?
2. Koetko että arkkitehdin koulutuksesta on hyötyä nykyisessä työssäsi? Jos on niin miten?
3. Mitä arkkitehdin tutkinto sinulle merkitsee?
4. Mikä on mieleenpainuvuin muisto uraltasi?
5. Mitä vinkkejä työelämään antaisit alaa tällä hetkellä opiskeleville?

teskti: Salla Sinisammal
kuvitus ja taitto: Leo Hirviniemi
valokuvat: haastateltavilta

SALLA ECKHARDT

Salla vastaa toimitukselle Washingtonista, missä työskentelee tätä nykyä Microsoftin muutosjohtajana. Mutta kuinka Tampereen arkkitehtuurin laitokselta ponnistetaan globaalin yrityksen muutosjohtajan tehtäviin? Millaista työtä Microsoftin kaltaisessa firmassa voi tehdä arkkitehdin koulutustaustalla? Näihin kysymyksiin löydät vastaukset Sallan haastattelusta alta!

Kuinka päädyit nykyiseen työhösi?

Olen ollut rakennetun ympäristön teollisuuden turistina nyt 21 vuotta. Matka nykyiseen työhön on ollut monivaiheinen, äärimmäisen mielenkiintoinen, ja vaatinut kovasti töitä. Olen tehnyt akateemista tutkimusta ja soveltavaa tutkimusta ymmärtääkseni mitä rakennettu ympäristö tulevaisuudessa tarkoittaa ja miten se voidaan toteuttaa. Olen tehnyt arkkitehtisuunnittelua uudis- ja korjausrakentamisessa ymmärtääkseni miten prosessien ja työkalujen pitäisi kehittää, jotta tulevaisuuden työmenetelmät ovat mahdollisia. Olen tehnyt digitaalista rakentamista rakennusliikkeen virtuaalirakentamisen osastolla ja rakennusliikkeen kehitysjohtajana todentaakseni uudet tavat toimia. Ja nyt Microsoftin kiinteistöjohtamisen organisaation innovaatiokeskuksen johtajana avaan pelikenttää digitaaliselle kiinteistö elinkaarelle, tukeakseni teollisuuden liiketoiminta muutosten toteuttamista teknologian avulla.

Koetko että arkkitehdin koulutuksesta on hyötyä nykyisessä työssäsi? Jos on niin miten?

Arkkitehdin koulutuksesta on hyötyä sen kokonaisvaltaisuuden vuoksi. Arkkitehdin pitää pystyä ajattelemaan koko yhteiskuntaa ja sen kehittymistä pitkällä aikajänteellä ihmisten, talouselämän, ja teknologian näkökulmista. Kaikessa monipuolisuudellaan arkkitehdin koulutus on antanut eväät abstraktiin ajatteluun, nopeaan innovaatioon, ja tarinankerrontaan.

Mitä arkkitehdin tutkinto sinulle merkitsee?

Minulle arkkitehdin tutkinto merkitsee osoitusta sinnikkyudesta ja sitkeydestä, se on kutsumusammatti. Erityisesti ulkosuomalaisena Yhdysvalloissa arkkitehdin tutkinto Tampereen Teknillisestä Yliopistosta on huippu juttu!

Mikä on mieleenpainuvuin muisto uraltasi?

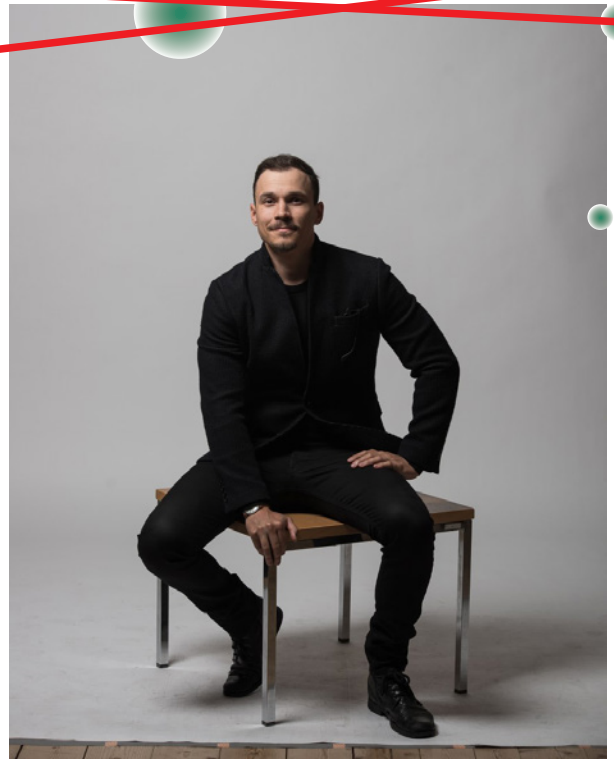
Kehitin suurelle amerikkalaiselle rakennusliikkeelle laajennetun todellisuuden ratkaisut. Tein työmaa tiimille työturvallisuuskoulutusta varten fotorealistisen virtuaalitodellisuuden kokemuksen 82 kerrosta korkeasta pilvenpiirtäjästä projektin tietomalleja ja 360o kaupunkimaisemaa hyödyntäen. Testasin rakennuksen tietomallia ilman mallinnettuja turvakaiteita virtuaalitodellisuudessa, ja kävelin aivan pilvenpiirtäjän betonilaatan reunalle rakennuksen ylimmässä kerroksessa. Kokemus tuntui hurjalta vatsanpohjassa vaikka olinkin fyysisesti omalla toimistolla. Kun kävin myöhemmin työmaalla ja kiipesin puisia tikkaita 52 kerroksesta 53 kerrokseen, koulutusmateriaalin luoma tunne muistui hyvin mieleen.

Mitä vinkkejä työelämään antaisit alaa tällä hetkellä opiskeleville?

Olkaa rohkeita ja ennakkoluulottomia uudistajia! Te olette alan tulevaisuus, ja meidän vanhempien kollegojen tehtävänä on tukea onnistumisia, kannustaa kokeilemaan, avata urapolkuja, ja ennen kaikkea pysyä pois kehityksen tieltä.

PAULI KANGASNIEMI

Pauli työskentelee virtuaalito-dellisuuksia, - tapahtumia ja -sältöä tuottavassa yrityksessä, Zoanissa. Siellä hän toimii AD:n ja yrityskumppanin tehtävissä. Paulin haastattelu avaa kiinnostavasti, kuinka arkkitehdin tutkinto voi toimia väliportaana myös virtuaalisen sisällöntuotannon ja -todellisuuden parissa työskentelylle.

Kuinka päädyit nykyiseen työhösi?

Visualisoinnit ja esitystekniikka kiehtoivat minua opintojen alusta asti. Aloitimme jo opiskelujen alkutaipaleella armeijakaverini kanssa yrityksen, joka oli silloin nykyisen ZOANin tytäryritys. Tuotimme 3d-visualisointeja ja interaktiivisia esittelysivustoja rakennusyhtiöille. Tavoitteenamme oli tarjota kaikki rakennuksen myyntiin liittyvä tieto saman verkkosivun alta. Yrityksen perustaminen opintojen alkuvaiheella oli erittäin opettava kokemus ja oppiminen jatkuu yhä.

Ensimmäiset vuodet tein kaikkea muuta paitsi myyntiä yrityksen alkutaipaleella. Valmistuin myös arkkitehtuurin opintojen aikana TAMKista graafiseksi suunnittelijaksi. Siitä oli paljon hyötyä niin arkkitehtuurin opinnoissa ja yrityksen alkutaipaleella myyntiesitysten ja markkinointiaineistojen teossa. Toisaalta TTY:lläkin oli erinomainen koulutus esitystekniikan perusteisiin.

Se että osaa esitellä oman visionsa visuaalisesti myyvällä tavalla on perustaito, josta on hyötyä kaikilla aloilla. Lisäksi kommunikointi- ja esiintymistaidoista on paljon hyötyä arkkitehtuurin ja kaikissa suunnitelluun liittyvissä opinnoissa ja etenkin opintojen jälkeen työelämässä.

Nykyisin toimenkuvani on AD:n ja projektipäällikön fuusio. Tehtäväni on suunnitella luovia sisältöjä asiakkaille virtuaalisista tuote-esittelytiloista markkinointimateriaaleihin ja virtuaalisiin sisältöihin. Partnerinaan saan myös erinomaisen kuvan mitä tämän kokoluokan yrityksen pyörittäminen ja kasvattaminen vaatii. Mielestäni jokaisen tulisi saada perusteet yrittämisestä jo kouluaikana. Uskon että siitä olisi myös hyötyä kaikille työelämässä on sitten työntekijänä, esihenkilönä tai yrittäjänä.

Yrittäjyyden vuoksi opinnot pääsivät venähtämään pahamaineiseen 10 vuoden mittaan. Suosittelenkin nykyään kaikille meillä harjoitteluaan tekeville opiskelijoille, että opinnot kannattaa viimeistellä ennen työelämään siirtymistä. Työtä kyllä riittää sen tiiviin 5-6vuoden jälkeenkin.

Koetko että arkkitehdin koulutuksesta on hyötyä nykyisessä työssäsi? Jos on niin miten?

Tavoitteenamme on luoda mahdollisimman todennukaisia virtuaalisia ympäristöjä, joita hyödynnetään asiakkaille tuotettavan markkinointisisällön tuotannossa. Arkkitehdin koulutus on antanut minulle loistavat valmiudet ja taidot ensinnäkin keskustella asiakkaiden kanssa oikeiden lähtömateriaalien keräämisestä sekä osaan opintojeni ansiosta tulkita ja etsiä lisää lähtöaineistoja, mikäli asiakas ei pysty niitä toimittamaan.

Olen päässyt olemaan arkkitehtien ja arkkitehtuurin kanssa tekemisissä koko tämän yrityksen elinkaaren ajan. Koulutuksesta on ollut todella paljon apua, oli kyseessä sitten visualisointien parissa pohjapiirustusten ja detaljipiirustusten tulkitseminen tai asiakkaiden kanssa kommunikointi. Olen päässyt myös osallistumaan fyysisen toimistomme sisustussuunnitteluprosessiin sekä suunnittelemaan useana vuotena yrityksemme messuosaston Suomen ja Japanin SLUSH startup-yritystapahtumiin. Vuosi vuodelta tavoitteenamme on ollut kasvattaa messuosastomme kokoa mikä on tuonut aina mielenkiintoisia haasteita niin suunnitelman kuin tekniikan osalta. Valitettavasti koronan vuoksi emme ole päässeet osallistumaan messuille pariin vuoteen. Nautin suuresti fyysisten rakenteiden suunnittelusta ja itse rakennustyömaaprosesseista. Olen jopa oppinut rakastamaan detalji-piirustuksia, jotka aiheuttivat päänvaivaa opintojen aikana. God or Devil is in the detail.

Mitä arkkitehdin tutkinto sinulle merkitsee?

Olen todella tyytyväinen koulutuksestani ja siitä että päätin hakea opiskelemaan arkkitehtuuria. Arkkitehtuurin maailma on loputon inspiraation lähde niin työssä kuin työn ulkopuolellakin. Olen oppinut katsomaan rakennuksia ja rakenteita uudella tavalla ja arvostamaan arkkitehtonista kauneutta ja etenkin taidokkaasti toteutettuja detaljeja, jotka kielivät niin arkkitehtien kunnianhimestä kuin itse rakentajien ammattitaidosta. Olen oppinut arvostamaan käsi-työtä entistä enemmän, mutta näen myös teknologian tuomat mahdollisuudet suunnittelun ja valmistuksen saralla.

Myös terveiden asuin- ja työympäristöjen suunnittelu on alkanut kiinnostaa viime vuosina entistä enemmän. Haluaisinkin joku päivä suunnitella ja rakentaa oman kodin ja tutkinnon kautta minulla on kaikki mahdollisuudet tähän. Olen siitä erittäin kiitollinen. Vaikka en ole työskennellyt suoraan arkkitehtitoimistossa sitten pakollisten harjoittelujaksojen jälkeen olen silti toiminut arkkitehtuurin parissa kaikki nämä vuodet. Koulutuksesta on ollut todella paljon hyötyä ja uskon, että tulevaisuudessa tulen toimimaan yhä enemmän niin fyysisen kuin virtuaalisen arkkitehtuurin parissa. Seuraan tiiviisti arkkitehtuurin kehittymistä ja en ole myöskään sulkenut pois arkkitehtitoimistossa työskentelyä, mutta tämä jatkuvasti kehittyvä työelämä ja mielenkiintoiset projektit virtuaalisen arkkitehtuurin parissa pitävät minut otteessaan ainakin toistaiseksi.

Mikä on mieleenpainuvuin muisto uraltasi?

Ehdottomasti 2020 JVG:n vappuvirtuaalikeikka, joka toteutettiin todella lyhyellä varoitusajalla korona-tilanteen räjähdettyä käsiin keväällä 2020. Olin vastuussa studiotilan suunnittelusta ja toteutuksesta aina bändin bäckstagesta bändin harjoittelutiloihin. Pääsin rakennuttamaan meille maksimikokoisen ja siihen aikaan Suomen suurimman greenscreen-studiolavan. Siihen päälle kaikki edellä mainitut tukitilat bändille ja meidän tuotannolle. Se oli kuin minifestivaali erittäin rajatulle yleisölle.

Prosessi vaati paljon suunnittelua, pitkiä päiviä työmaalla ja useiden eri ammattialojen urakoitsijoiden kanssa toimimista. Korona-rajoitukset aiheuttivat tähän kaikkeen vielä oman jännitysmomenttinsa ja kun vappukeikka sitten lopulta saatiin purkkiin onnistuneesti, oli olo sanoin kuvaamattoman onnellinen. Sen jälkeen olen päässyt rakentamaan studiotiloja muillekin virtuaalikeikoille. Näistä viimeisimpänä Nightwishin kanssa toteutettu maailmanlaajuinen virtuaalikeikka, joka oli myös unohtumaton kokemus.

Mitä vinkkejä työelämään antaisit alaa tällä hetkellä opiskeleville?

Suosittelen ensinnäkin, että hoitakaa opinnot loppuun ensin. Töitä riittää varmasti sen jälkeen. Lisäksi työelämässä tärkeitä taitoja kuten kommunikointia ja ongelmanratkaisutaitoja ei pääse koulussa opiskelemaan liikaa. Arkkitehdin ammatti sisältää todella paljon vuorovaikutusta asiakkaiden, kollegojen ja muiden alojen suunnittelijoiden kanssa toimimista. Ryhmätyöskentely ja kommunikointitaidot ovat ensisijaisen tärkeitä, kun siirrytään koulusta työelämään. Työelämässä on myös tärkeää osata markkinoida oma idea eteenpäin, on vastapuolella sitten asiakas, esimies tai vaikka hankkeen rahoittaja. Siinä kommunikoinnin ohella myös esitystekniset taidot ovat hyödyksi. Suosittelen siis myös esitystekniikan, typografian, taittamisen ja visualisoinnin taitojen kehittämistä jo opintojen aikana. Hyväkin idea saattaa jäädä pöytälaatikkoon, jos sitä ei saa kommunikoitua tai myytyä tarpeeksi selkeästi.

Muistan että arkkitehtikoulutukseni aikana pitkiä päiviä jotenkin glorifioitiin ja koululle annettiin kaikki vapaa-aika. Tämä mentaliteetti helposti periytyy työelämään ja siitä tuloksena voi olla loppuun palaminen. Siksi meille arkkitehteille ja luovan alan harjoittajille olisi ensisijaisen tärkeää opetella tasapainottamaan tekemistämme niin että työ tai suunnittelu ei vie kaikkea aikaa elämästämme.

Suosittelen siis lämpimästi opettelemaan oman ajan ottamista intohimojen ja harrastusten parissa jo opintojen aikana. Itse olin opintojen aikana liian perfektionisti ja en halunnut päästää suunnitelmaa käsistäni ennen kuin olin täysin tyytyväinen konseptiin. Perfektionismi on tiettyyn pisteeseen hyvä. Kunnianhimoa pitää olla. Muuten ei mikään kehity. Mutta liika hierominen on pahasta ja opettelen sitä yhä itsekin. Done is better than perfect.

Ja lopuksi vielä, että epäonnistumista ei tule pelätä. Etenkään opintojen aikana ja varsinkaan työelämässä. Epäonnistuminen on vain oppimiskokemus siitä, miten asioita ei kannata tehdä. Kritiikki on vain subjektiivista, siitä voi ottaa toki opiksi mutta ei kannata pahoittaa mieltään sillä kritiikkiä tulee varmasti vastaan niin pitkään kun suunnittelee ja toteuttaa mitä tahansa. Aina jollain on jotain sanottavaa.

MIKKO KUUTTI

Mikko työskentelee tätä nykyä Kansallisen audiovisuaalisen instituutin leivissä ja on elävä esimerkki siitä, kuinka arkkitehdin tutkinto voi sopivissa oloissa johtaa mitä erilaisimpiin työtehtäviin. Mikon tapauksessa tämä on tarkoittanut muun muassa elokuvarestaurointia.

Kuinka päädyit nykyiseen työhösi?

Toimin Tampereella useita vuosia TTKK:n (myöhemmin TTY, nyk. Tuni) arkkitehtuurin osaston tietokoneavusteisen suunnittelun assistenttina ja tietokonehuoneen ylläpitäjänä. Jatkoisin näin alkanutta IT-työuraani työskentelemällä yrityksessä, jonka toiminta laajeni elokuvan digitaaliseen jälkituotantoon. Kaupatessani elokuvien restaurointipalveluita Suomen elokuva-arkistolle tulin siellä tunnetuksi ja minut rekrytoitiin viemään arkistoa digiaikaan. Sillä tiellä olen edelleen vaikka laitoksen nimi onkin muuttunut useaan otteeseen, ja on nyt Kansallinen audiovisuaalinen instituutti.

Koetko että arkkitehdin koulutuksesta on hyötyä nykyisessä työssäsi? Jos on niin miten?

Sen lisäksi, että olin ja olen tietokonetaiteilija, suuntauduin opinnoissani arkkitehtuurin historiaan ja rakennussuojeluun muunmuassa Panu Kailan opissa. Restauroinnin filosofia ja käsitteet ovat samoja niiden kohteesta riippumatta, joten minulla on työhöni soveltuva koulutus. Lisäksi arkkitehtina olen ollut mukana kaikissa viraston toimitilahankkeissa käyttäjän edustajana, ja olen osallistunut elokuvateatterien suunnitteluun. Kenties koulutus tai sen vaatimat kyvyt ovat myös auttaneet tietojärjestelmien suunnittelussa.

Mitä arkkitehdin tutkinto sinulle merkitsee?

Valmistuin melko pitkän (30 v.) opiskeluajan jälkeen jo kokeneena virkamiehenä, joten paperien ulos ottaminen toki sulki pitkään auki olleen projektin. Valmistumiseni jälkeen olen ollut enemmän yhteydessä vanhoihin opiskelutovereihin ja kollegoihin ja olen muunmuassa SAFAn omistaman Villa Oivalan hoitokunnan jäsen. Arkkitehtuuri ja rakennussuojelu ovat minulle nyt tärkeitä toista tekemistä elokuvarestauroinnin vaalimisen ohella.

Mikä on mieleenpainuvuin muisto uraltasi?

Työskenneltyäni samassa virassa nyt 20 vuotta, on toki ehtinyt tapahtua paljon ja muistoja on kertynyt, ja niitä on vaikeata laittaa järjestykseen. Arkkitehtuurin liittyen kelpaa mainita Kino Reginan valmistumisen keskustakirjasto Oodissa. Oli hienoa olla mukana leffateatterin suunnittelussa niin keskeisessä kohteessa ja avata Suomen paras elokuvateatteri.

Mitä vinkkejä työelämään antaisit alaa tällä hetkellä opiskeleville?

Oma työurani olkoon esimerkki siitä, että arkkitehdit voivat tehdä muutakin kuin perinteisesti arkkitehtien toimenkuvaan katsottuja töitä. Olkaa ennakkoluulottomia!

ANNA-MARIA AHONEN

Anna-Marin työura osoittaa, että arkkitehdilla on potentiaalia työllistyä kunnalla myös perinteisten suunnittelutöiden ulkopuolelle, jopa poliittiseen virkaan. Anna-Marin haastattelu antaa kiinnostavan kurkistuksen kunnallisen puolen työelämään.

Kuinka päädyit nykyiseen työhösi?

Urapolkuni on ollut mutkikas, enkä kehtaisi kehua tehneeni kovinkaan tietoista urasuunnittelua. Yksi tehtävä on johtanut toiseen. Lisäksi on tarvittu rohkeutta hypätä tuntemattomaan.

Ensimmäisen toimistotyöpaikkani sain Sari Schulmanilta Helsingistä. Schulmanin keikka oli ikimuistoinen, eikä vähiten siksi, että Sarin ehdotuksesta yövyin toimistolla osan viikosta koko tuon puolen vuoden määräaikaisen työsuhteen ajan. Tampereen takaa tullessa olisi matkoihin muuten kulunut tolkkumattomasti aikaa. Sen koommin ei uran aikana olekaan tarjoutunut mahdollisuutta nukkua työn ääressä. Schulmanin jälkeen työskentelin Lasse Kosusen toimistossa Tampereella viitisen vuotta. Lasse antoi vastuuta kannettavaksi ja vaativiakin omia projekteja vedettäväksi.

Siirtyminen seuraavaksi suunnittelutoimistosta julkiselle sektorille oli iso askel. Hämeenlinnan kaupungin kehittämistehtävässä avautui uusi maailma vaikuttamismahdollisuuksineen ja huikeine verkostoineen. Näkymäni laajeni hetkessä, enkä olisi pystynyt sitä enää kaventamaan takaisin praktiikan käytännönläheiseen arkeen. Neljän vuoden kuluttua tulin valituksi Janakkalan kunnan tekniseksi johtajaksi ymmärtämättä täysin haasteen suuruutta. Johtamallani toimialalla työskenteli 120 henkeä ja itse olin aiemmin toiminut vain asiantuntijatehtävissä ilman kokemusta esimiesvastuusta, kuntalaista, hallintolaista ja työehtosopimuksista. Minulla ei myöskään ollut kokemusta politiikan kanssa toimimisesta. Harmittelin, ettei arkkitehdin opintoihin kuulunut taloushallintoa, sopimusoikeutta, hankintalakia tai edes psykologiaa. Hyppy syvään päähän tarkoitti todella nopeaa perehtymistä edellä kuvattujen lisäksi myös itse toimialaan. Teknisen johtajan päivät olivat kaikista tästä johtuen pitkiä, ja muista syistä johtuen värikkäitä. Jälkeen päin olen niitä kuitenkin aivan erityisellä lämmöllä muistellut.

Suunnitelmiini ei kuulunut kunnanjohtajuus. Työkaareiden ja poliitikkojen yllättävästä kannustuksesta johtuen päädyin silti hakemaan Janakkalan kunnanjohtajan virkaa ja tulin valituksi. Huolimatta siitä, että

olin jo toiminut johtoryhmän jäsenenä, pääsi työ taas yllättämään. Ykkösjohtajan virka yli 1000 hengen organisaatiossa on tuulinen ja yksinäinenkin paikka. Eniten yllätti kuitenkin kunnanjohtajan rooli yhteisön johtajana. Maan äiti ei voi huomaamattomasti tehdä kunnassaan mitään. Yritin muistaa vaihtaa kumisaappaat korkokenkiin ja noudattaa pilkulleen liikennesääntöjä aina kotoa lähtiessäni. Julkisuus oli 98-prosenttisesti myönteistä, mutta silti itselleni vierasta ja näin ollen raskasta.

Janakkalan jälkeen työskentelin projektijohtajana aluekehittämisen ja vaikuttamisen parissa Suomen kasvukäytävälle perustetussa verkostossa. Olin hakenut Janakkalasta virkavapaata kahdeksi vuodeksi, mutta kun tätä ei myönnetty, päätin siirtyä eteenpäin. Nykyisen maakuntajohtajan tehtäväni hakeminen viisi vuotta sitten on ollut luontevin siirto tässä tarinassa.

Koetko että arkkitehdin koulutuksesta on hyötyä nykyisessä työssäsi? Jos on niin miten?

Maakuntakaavoitus on maakuntaliittojen lakisääteinen tehtävä. Koulutukseni auttaa tukemaan alue-suunnittelun asiantuntijoitamme heidän työssään. Koulutuksestani ja suunnittelijan analyyttisestä ajattelutavasta on ollut sekä omalle talolle että kunnillemme laajasti hyötyä myös muun muassa kaupunkikehittämisessä ja asumisen kehittämisessä. Asiantuntijaorganisaation johtajan on ylipäänsä hyvä olla asiantuntija myös itse. Asiantuntijoiden on helpompi arvostaa asiantuntijajohtajaa.

Mitä arkkitehdin tutkinto sinulle merkitsee?

Arkkitehdin tutkinto on tarjonnut akateemisen sivistyksen ja yleisesti arvostetun pohjan, jonka varaan on voinut rakentaa monipuolisen uran.

Mikä on mieleenpainuvuin muisto uraltasi?

Värikkäitä käänteitä on ollut tosi paljon. Jos joskus saan kutsun A-opiskelijoiden vapaamuotoisempaan ajanviettoon, lupaan kertoa muutaman hyvän tarinan.

Mitä vinkkejä työelämään antaisit alaa tällä hetkellä opiskeleville?

Usko itseesi! Syyllistyin nuorempana tavoitteiden asettamiseen liian matalalle.

Hanki tietoa erilaisista uravaihtoehdoista ja työpaikoista! Kysele tutuilta käytännön kokemuksia.

Pidä puolesi palkkakehityksessä! Vastuun ja palkkauksen kuuluu kasvaa samassa suhteessa. Julkisen sektorin palkat ovat julkista tietoa ja yllättävän kilpailukyisiä.

Harkitse sijoittumista epätodennäköisemmille paikkakunnille, edes väliaikaisesti! Muutaman vuoden mittainen työkeikka on lyhyt aika. Manööveri saat-
taa auttaa urakehitystä merkittävästi ja muodostua rikastuttavaksi elämäkokemukseksi.

Onnea matkaan!

Ihmisiä, joiden
kanssa rakennat
rohkeasti parempaa

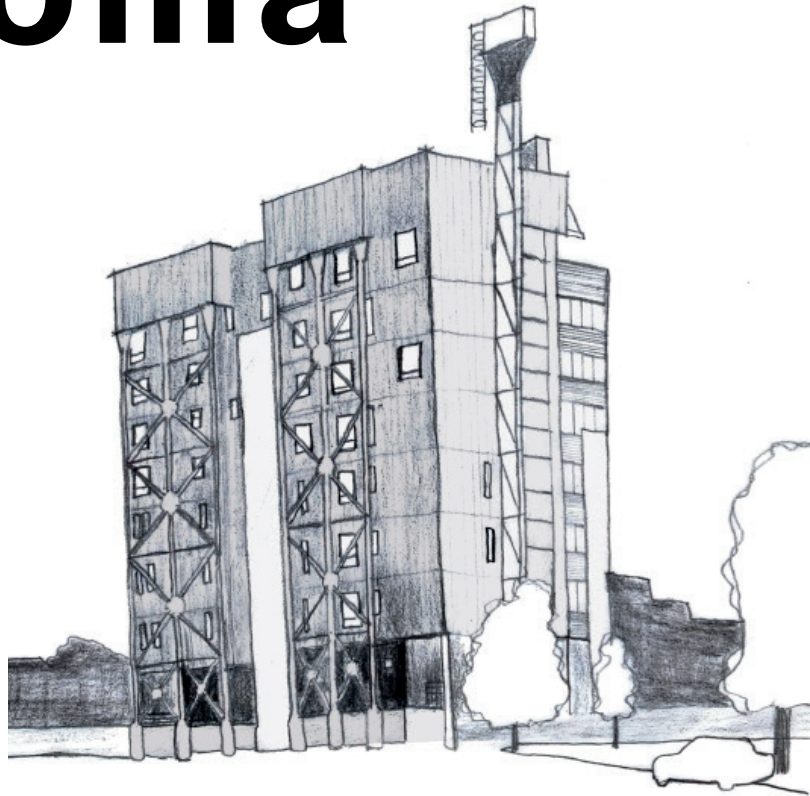

terästammela- syndrooma

High-tech arkkitehtuurista ei tullut rakentamisen valtavirtaa Suomessa. Lähiseuduiltamme löytyy kuitenkin mainio esimerkki strukturaalisesta ekspressionismista. Mitä tapahtuu, kun kandidaatintyön aiheesta tulee obsessio?

terästammela-syndrooma

Vuoden 1990 asuntomessujen vetonaula sisältää niin monia kiehtovia tarinoita ja yksityiskohtia, että se jättää pysyvän vaikutuksen siihen tutustuvan mieleen. Sitä saatetaan pitää *öljynporaustornina*, *teräshirvityksenä**, *futuristisena luksusluomuksena* tai *poikkeuksellisen kokeilevana asuntosuunnitteluna*. Varmaa on vain, että rakennus herättää suuria tunteita.

Ulkomuoto hohtaa teräskasetteineen ja reilulla lasinkäytöllään. Poutaisena päivänä ohikulkija näkee lasisen porrashuoneen läpi Osmonmäeltä Puu-Tammelaan. Auringonpaisteessa se näyttäytyy kimaltelevana Pohjolan kadun päässä koristavana maamerkinä. Rakennus huokuu nousukauden optimismia. Se on kuin ilmentymä siitä, mitä tulevaisuuden ajateltiin tuovan tullessaan. Se on illuusio, johon meillä oli hädintuskin varaa.

Alkukeväästä olin vastoin alkuperäistä suunnitelmaani päättänyt kirjoittaa kandidaatintyöni rakennusperinnön hoidosta, sillä yksi aiheista kutsutti selkeästi toisia enemmän: vuoden 1990 asuntomessut. 30 vuoden takaiseen aikakoneeseen astuminen oli monella tapaa mielenkiintoista. Meillä 1990-luvun loppupuolella syntyneillä ei ole omakohtaista kokemusta lama-ajan elämästä, jonka lisäksi käsitys 1980-luvun kasinotaloudesta perustuu lähinnä *American Psycho* -elokuvaan. Erityisesti kiinnostuin Tammelassa sijaitsevista messukohteista, sillä olin muuttanut niiden kupeeseen vain joitain kuukausia aikaisemmin. Tammelan kohteita olivat Puu-Tammelassa olevat pientalot ja pohjoisempaan Osmonmäellä sijaitsevat messujen uudiskerrostalokohteet. Kerrostaloista yksi erottuu harmaasta massasta terävällä ulkoasuillaan.

Osmonmäellä sijaitsee Suomen arkkitehtuurin lähihistorian piilotettu helmi, **Terästammela**. Rakennuksen on suunnitellut arkkitehti **Mikko Kaira** 8 Studiosta, joka oli kahdeksan vastavalmistuneen arkkitehtilupauksen yhteinen toimisto Tampereella. Terästammela on koko Suomen rakennuskannassa täysin ainutlaatuinen yk-

silö. Se on maamme ainoita high-tech-arkkitehtuuria edustavia asuinkerrostaloja. Uskaliaampaa ja kokeellisempaa kerrostaloa tästä maasta tuskin löytyy. Lisäksi rakennus on Suomen ensimmäinen teräsrakenteinen asuinkerrostalo. Sen teräsrakenteet kiiltävät rakennuksen vaipan ulkopuolella koko kansan katseltavana. Rakennuksen erikoinen ulkomuoto ja teräsrakenteet eivät ole sen ainoita ainutlaatuisia piirteitä: asumiskonsepti on jo itsessään ennennäkemätön. Terästammelan huoneistojen asukkailla ei ole lainkaan seinänaapureita, sillä lasinen porrashuone erottaa kerrostasanteen kaksi asuntoa toisistaan.

Ja niin syöksyin Terästalon maailmaan kandidaatintyöni tähden. Ennen arkkitehtikouluun pääsyä olin pitänyt rakennusta melko mitäänsanomattomana ja ankeana ilmestyksenä, enkä edes tiennyt, että se on asuinrakennus. Kandikevään alussa aloin ymmärtää rakennusta ja sen omaperäisyyttä. Terästammelasta tuli todella henkilökohtainen. Jollain selittämättömän kieroutuneella tavalla se tuntuu samalla tavalla läheiseltä ja tutulta kuin oma lapsuudenkotini. Vaikka vaikutelma on täysin tunteisiin ja mielikuvitukseen perustavaa harhaa, rakennuksen aiheuttamat tunteet olivat vahvoja.

Kaupunkilaiset ovat antaneet Terästammelalle liikanimen "*öljynporaustorni*", asukkaat taas kokevat ylpeyttä asuessaan niin persoonallisessa ja anteeksipyytelemättömässä kodissa. Strukturaalinen ekspressionismi herättää nimensä mukaisesti tunteita. Rakennus ei ole

**helvetin ruma tampere* -blogin luonnehdinta Terästalosta

perinteisellä tavalla kaunis, ja se ei siten ole helppo arkkitehtuurikohde alasta kiinnostuneille. Siitä on vaikea innostua autolla ohi ajettaessa. Se vaatii syvempää tarkastelua ja pysähtymistä. Se on täynnä innovatiivista materiaalinkäyttöä ja futuristisia detaljeja, mutta ilman historialliseen kontekstiin tutustumista sitä voi olla vaikea ymmärtää.

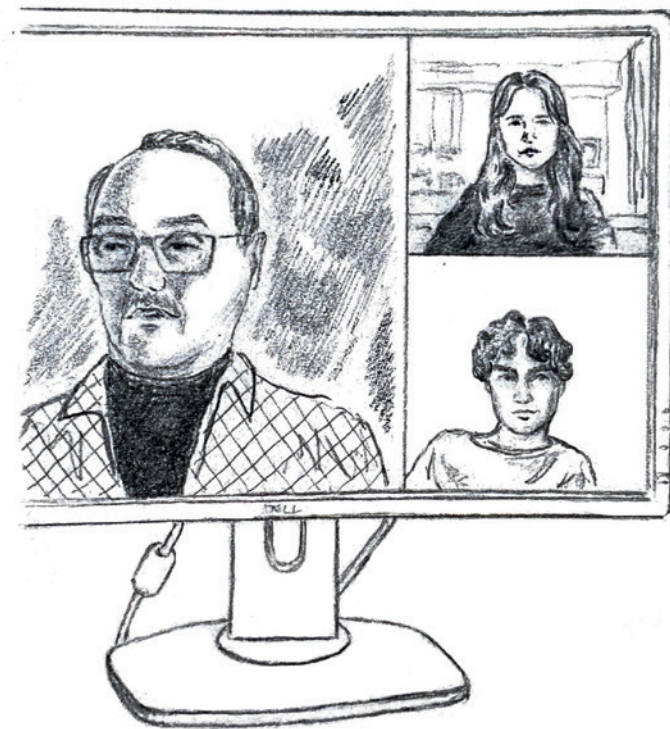
Tutkimustyöni keskittyi Terästammelan asuntopuunnitteluun. Huoneistot ovat varustettu aikansa uusimmilla ominaisuuksilla ja ylläpitävyyksillä, kuten ilmastoinnilla, lasitetuilla parvekkeilla ja hisseillä, jotka kulkevat suoraan autohalliin asti. Asuntopuunnittelulla on haettu omakotitalomaisia piirteitä, jotka yhdistyisivät samalla kerrostalossa asumisen helppouteen. Kymmenen huoneiston kokonaisuuden pienimmätkin asunnot ovat yli 90 neliömetrin kaksioita, joten tilaa on tavallista enemmän. Omakotitalomaisuutta edustavat myös suuret keittiöt ja kodinhoitohuoneet, jotka ovat harvinaisempia kerrostaloissa. Jokaisen asunnon olohuoneessa on takka ja pääsy tilavalle parvekkeelle. Arkkitehti Kairan mukaan suunnittelutiimi pohti paljon huoneistosta avautuvia näkymiä. Kaikki asunnot avautuvat vähintään kolmeen ilmansuuntaan, joten sisälle tulviva valo korostaa asuntojen kauniita linjoja läpi vuorokauden. Tällaiseen asuntoarkkitehtuuriin on vaikea olla hurahamatta.

Futuristinen muotokieli ja hyvin varustellut asunnot tuovat väistämättäkin mieleen nousukauden juppi-kulttuurin. Juppi-termiä en käytä tässä yhteydessä missään nimessä negatiivisena vaan täysin neutraalina ilmaisuna. 1980-luvulla Suomessa elettiin suurta nousukautta, ja vuosikymmenen lopussa rahoitusmarkkinoiden vapautuminen sai pankit suorastaan anelemaan ihmisiä ottamaan enemmän lainaa. Tämä näkyi rakentamisessa, ja 1980-1990-luvun taitteessa Suomessa rakennettiin enemmän kuin koskaan. Terästammelan valmistuminen oli aikataulultaan huonoin mahdollinen: sitä rakennettiin syksystä 1989 kesään 1990 asti, jolloin taloudessa vallitsi ennennäkemätön korkeasuhdanne ja rakentamisesta oli tullut ennätyskallista. Asuntopuunnittelu pidettiin elokuussa, jolloin Terästammelan kaikki asunnot eivät olleet vielä valmiita muutettaviksi kiireisestä rakennusaikataulusta johtuen. Asunnot eivät menneet heti kaupaksi, joten rakennuttajan katse siirtyi loppuvuoteen. Yhtäkkiä kaikki kuitenkin muuttui: Neuvostoliiton hajoaminen ja Suomen finanssialan nuorallatanssin loppuminen tiesivät lamaa, joka määrittäisi jokaisen suomalaisen elämää 1990-luvun alussa. Puu-Tammelan kätöistä kohosi teräksinen modernin optimistinen maamerkki, joka sisälsi aikansa hienointa asuntopuunnittelua, mutta johon kellään ei ollut varaa. Asunnot eivät menneet kaupaksi.

Täydellinen keskittyminen yksittäisen rakennukseen koko kevään ajan oli melkoisen erikoinen kokemus. Välillä tuntui, että olen täyttynyt tiedolla, josta ei voi olla mitään hyötyä tulevaisuudessa. Toisaalta pääsin jututtamaan sekä rakennuksen suunnittelijaa että yhtä asukkaista. Haastattelin arkkitehti Mikko Kairaa yhdessä kurssikaveriini Wiktoriinan ja Ollin kanssa videopuhelun välityksellä. Projekti oli ollut ensimmäisiä Kairan suurempia suunnittelutöitä, ja se herätti yhä paljon tunteita. Kuulimme hulluja tarinoita nousukauden yrityselämästä ja rakennuttajayrityksen toimintajohdajan järjestämästä, yhteishenkeä kohottavasta Lapin matkasta. Haastattelu oli lämminhenkinen ja ikuistunut. Asukkaan haastattelu tapahtui Terästam-

melassa, juuri siinä kyseisessä asunnossa, mitä olin arvioinut kandidaatintyössäni. Vierailu rakennuksessa oli myös unohtumaton kokemus. Analyysivaiheessa olin eläytynyt tilaan pohjapiirrosten ja mielikuvituksen varassa. Tunnetta, joka syntyi astuessa oikeaan, fyysiseen tilaan on vaikea kuvailla. Tavallaan tiesin tarkalleen, mitä kulman takana odottaa, mutta toisaalta en voinut varmuudella tietää mitään. Käveleminen huoneistossa tuntui kuin olisi liikkunut todellisuuden ja epätodellisuuden rajamaastossa. Pohjapiirrosten analysoiminen oli käytännössä näkökulmasta todella opettavaista, ja se muistutti enemmänkin tutkivaa asuntopuunnittelun harjoitusta kuin rakennusperinnön hoitoa.

Miten yksittäinen kerrostalo voi jättää näin suuren vaikutuksen kirjoittajan mieleen? Emme pysty matkustamaan ajassa taaksepäin, joten matkailun täytyy tapahtua mielikuvituksessa valokuvien ja videoiden avulla. Rakennukset ovat kuitenkin pysyviä ilmentymiä menneisyydestä. Astuessa sisään Terästammelan ovista törmää täsmälleen samaan näkyyn kuin messuvieraat 30 vuotta sitten. Kaikki se asuntopuunnittelun tulevaisuusoptimismi on loputtoman mielenkiintoista. Jos **Patrick Bateman** asuisi Tampereella, hän asuisi Terästammelassa.

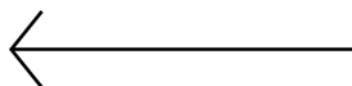
teksti: Tatu Heinola
kuvitus: Tatu Heinola ja Wiktoriina Setälä
valokuva: Markus Miettinen

**PES
ARK**

TIKKURILAN
KORALLI

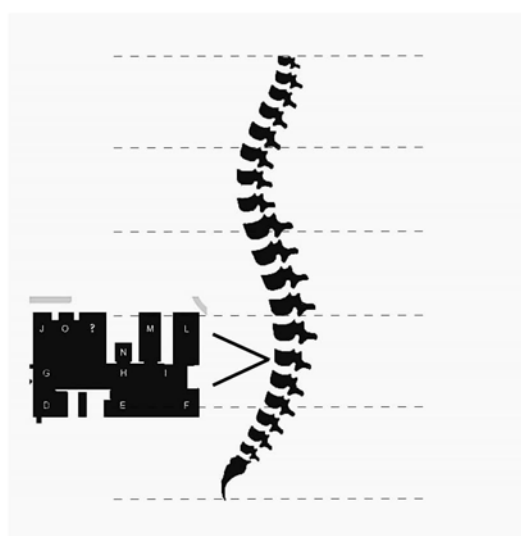
PES-Arkkitehdit Oy
HELSINKI-SHANGHAI
www.pesark.com

1.

ARVAA KUVISTA

tekijä: Veeti Piirainen
taitto: Leo Hirviniemi

2.

VASTAUKSET:

1. Planssi
2. Rankka
3. Skissi

3.

Ajatuksia arkkitehtuuriteorian kuolemasta

Olen lukenut viime vuosina useita kirjoituksia, joissa on julistettu arkkitehtuuriteorian kuolemaa. Arkkitehtuuriteorialla on pitkät perinteet, se on aina Vitruviuksesta lähtien ollut osa arkkitehtuurin alaa, vaikuttaen sen kehitykseen olennaisella tavalla. Suurin piirtein Robert Venturiin asti teoreettiset pohdinnat kumpusivat lähes yksinomaan arkkitehtuurin omasta teoriaperustasta, kun taas sen jälkeen niihin on sekoittunut runsaasti erilaisia filosofisia lähtökoh-
tia. Arkkitehtuurin kompleksisesta perusluonteesta johtuen arkkitehtuurin teoreettiset pohdinnat ovat olleet hyvin moninaisia, mutta aina ne kuitenkin ovat omalla tavallaan tulkinneet aikansa maailmankuvaa ja siihen liittyviä tieteellisiä, filosofisia ja kulttuurisia näkemyksiä. Arkkitehtuurin teoria on ollut paikka, jossa muuttuvan maailman vaatimuksia on pyritty soveltamaan kunkin ajan rakentamiseen.

Mitä sitten puhe arkkitehtuuriteorian kuolemasta tarkoittaa? Olen löytänyt tuosta ajatuksesta mon-
takin tulkintaa, joista nyt nostan esiin vain kaksi. Arkkitehtuurifilosofi Hélène Frichotin mukaan[1] arkkitehtuurin teoria on jäämässä uusien digitaalisten suunnittelutekniikkojen ja -teknologioiden varjoon. Digitaalisen suunnittelun uudet mielikuvitukselliset mahdollisuudet vetävät puoleensa ja vievät mukanaan siten, että perinteinen teoreettisfilosofinen ajattelu alkaa tuntua vanhentuneelta. Frichot kirjoittaa ”kriittisyyden jälkeisestä” ajanjaksosta (”post-critical” era), jonka yhtenä tunnuspiirteenä on kokemus, että meidän ei enää tarvitse älyllisesti ja kriittisesti osallistua siihen, mitä uusi tekniikka tuo tullessaan vaan rasittavan ja raskaan pohdinnan korvaa uudet ”projektiiviset”, ”performatiiviset” ja ”coolit” suunnitteluprojektit. Teorian aseman heikkeneminen ja kriittisen pohdinnan väheksyminen voivat Frichotin mukaan johtaa riskeihin, joiden seuraukset tulevat esiin vasta myöhemmin.

Älyllisyyteen pyrkivällä arkkitehtuurin teorialla on toki ollut omat ylilyöntinsä, jotka ovat heikentäneet suunnittelevien arkkitehtien uskoa

teoreettisten pohdintojen merkitykseen. Tunnetuin esimerkki tästä on dekonstruktivismi, jonka teorit ovat myöhemmin varsin yksimielisesti tulkittu jonkinlaisiksi sosiaalisen, ekonominen ja teknisen vastuun huomioimatta jättäneiksi itseriittoiseksi älyllisiksi peleiksi. Nimenomaan dekonstruktivistisen teorian antiin suivaantuneena arkkitehtuuriteoreetikko- ja historioitsija James Steele onkin ollut valmis julistamaan koko arkkitehtuurin teorian kuolleeksi. [2] Abstrakteiksi tulkitsemillaan teorioilla ei hänen mukaansa enää ole positiivista antia nykyisessä maailmantilanteessa. Tulevaisuuden toivoa hän sen sijaan näkee kestävässä suunnittelussa, uudessa urbanismissa sekä uusissa digitaalisissa tekniikoissa, joihin kaikkiin kolmeen liittyvistä projekteista hän antaa useita esimerkkejä. Steele liittyy teoreettiset pohdinnat lähinnä tyylillisiin, arkkitehtuurin ulko-
muotoa koskeviin pohdintoihin todeten esimerkiksi, että kestävä kehityksen arkkitehtuurisuunnittelu on vapaa arkkitehtuuriteoreettisista tulkinnoista, koska se vastaa todellisen maailman ongelmiin tyylillisten ongelmien sijasta.

Mielenkiintoista kahden edellisen ajattelijan näkökannoissa on se, että sekä digitaalinen suunnittelu että kestävä kehityksen periaatteisiin pohjautuva suunnittelu nähdään arkkitehtuurin teorian korvaavina lähestymistapoina. Näin ollen arkkitehtuurin teoria näyttäisi siis todellakin joutuvan ja joutuvan kuopattavaksi tai ainakin näyttäytyvän jonakin hyvin epäajankohtaisena. Onko nyt sitten niin, että nykyisessä digitaalista suunnittelua ja kestävä rakentamista painottavassa opetuksessa myös arkkitehtuurin teorian opetus joutaa romukoppaan?

Edellä kuvattu painopisteen muutos, siirros kriittisestä historialliteoreettisesti painottuneesta ajattelusta ja siihen liittyvästä toiminnasta kohti ”kriittisyyden jälkeisiä” projektipainotteisia praktiikkoja, on jo laajalti tapahtunut sekä rakentamisen käytännöissä, että akateemisessa opetuksessa ja tutkimuksessa. En kuitenkaan

itse kannata edellä kuvatun kaltaisia jyrkkiä vastakainasetteluja ja kärjistyksiä vaan uskon, että parhaimpaan lopputulokseen päästään, kun kaksi edellä mainittua lähestymistapaa toimivat vastavuoroisesti yhdessä. Esimerkiksi nykyinen ekologinen tilanne vaatii nopeita käytännön toimenpiteitä, mutta ne eivät saa tapahtua kriittittömästi ympäristön muita näkökohtia huomioimatta. Samoin kriittistä ajattelua tarvitaan uusien digitaalisten välineiden kanssa toimittaessa. "Liian hyvin toimiva" tekniikka houkuttelee helposti mukaansa, kriittisen ajattelun tehtävä on muistuttaa todellisen elämän monimutkaisista vaatimuksista.

En siis ole valmis heittämään arkkitehtuurin teorian opetusta romukoppaan. Samaan aikaan kun arkkitehtien toimintakenttä on muuttunut yhä monimutkaisemmaksi ja vaativammaksi, arkkitehtiopiskelijoita vaaditaan valmistumaan yhä lyhyemmässä ajassa. Jo pelkästään tuon työmaailman hahmottaminen, saati siihen kriittisesti suhtautuminen, vaatii ajatteleminen taitoa. Ja tuota ajatteleminen taitoa arkkitehtuurin teorian kurssilla pyritään harjoittamaan. Oman maailmankuvan ja siihen liittyvän ammatillisen identiteetin hahmottaminen on hidas prosessi, johon suunnittelutaitoihin keskittyvillä tiiviillä suunnittelukursseilla ei ole mahdollista keskittyä. Arkkitehtuurin teoria -kurssilla on opillinen sisältö, mutta kurssin perimmäinen tavoite ei ole tuon sisällön kritiikin opettelu vaan sen tarkoitus on toimia nimenomaan jonkinlaisena virikkeenä oman ajattelun kehittämiseksi. Yhdellä kurssilla ei tietenkään voida saada paljoa aikaan, mutta se voi parhaassa tapauksessa käynnistää prosessin, jolla on positiivisia seurauksia myöhemmin. Mielestäni nykyisen koulutustahdin ja työelämän kasvavissa ristipaineissa arkkitehtuurin opiskelijoille tulisi antaa enemmän mahdollisuuksia pohtia omaa näkemystään ihmisenä ja suunnittelijana. Projektit vaativat aina vetäjänsä ja tiimin jäsenensä, joilla kaikilla tulisi olla selkeä näkemys, miten kestävä, toimivaa ja myös esteettisesti laadukasta ympäristöä suunnitellaan ja rakennetaan.

Kirjoitus: Pekka Passinmäki
Taitto: Annamaria Puumala
Valokuva: haastateltavalta

Runoileva utopia

Paljastaako kirjallisuus arkkitehtiminämme salatut puolet? Entä kannattaako arkkarin alkaa riimitellä?

teksti: Sanni Teräväinen

taitto: Leo Hirviniemi

Maailma on pullollaan inspiraation lähteitä, ja nykyisellä älypuhelinakaudella onkin äärimmäisen helppoa saada informaatiota kaukaisista kohteista. Mutta ovatko kuvapalvelut lumonneet meidät niin, että olemme unohtaneet taianomaisten tarinoiden voiman? Aikanaanhan arkkitehdit - siinä missä kaikki muutkin ihmiset - saivat tietonsa muusta maailmasta enimmäkseen kirjojen ja kirjeiden kautta. Esimerkiksi Goethen kirjemuotoinen Italian matka päiväkirjoineen toimii jo kolmatta vuosisataa innoittajana italialaiseen kulttuuriin ja arkkitehtuuriin rakastuneiden parissa. Ympäristön ja arkkitehtuuriin kuvaus eli kulta-aikaansa, koska kirjoittaminen oli harvoja tapoja välittää kokemuksia. Harmillisesti nykyään kirjekulttuuri on katoavaa kansanperinnettä eikä opinnoissamme kirjallisuutta liikaa painoteta.

Arkkareiden moninaisesta joukosta varmasti löytyy lukutoukkia (ranskalaisittain musteenjuojia), mutta tyypillistä arkkitehtiopiskelijaa ajatellessa lukeminen harvemmin tulee mieleen, ellei sitten kalliille paperille painettujen taidekirjojen muodossa. Olemmeko ihmisiä, jotka tunnistavat omakseen sananparren kuva kertoo enemmän kuin tuhat sanaa?

Mitä jos siis joskus laatisitkin pienen kirjoituksen tunteista ja kokemuksista, joita haluat suunnittelullasi herättää?

Joskus fiktiiviset paikat tuntuvat todellisemmilta kuin oikeat. Itse muistan kymmenisen vuotta sitten lukemastani kirjasta erään Napolinlahden luolan niin elävästi, että tuntuu kuin uppoaisin suolaiselta tuoksuvaan pimeyteen sitä ajatellessani. Tällaisten kokemusten ja mielikuvamaailmojen syntymistä on jännittävää tarkkailla. Miksi kodikkaaksi kuvailu saa minut sanattomasti ajattelemaan hirsiseinää, valitsisiko joku muu tiilipinnan? Jos julkisivumateriaalin päättämiseen tarvitaan vain hienovarainen sanankäännö, kyse on pohjimmiltaan jokaisen henkilökoh- taisista mieltymyksistä - kirjat siis voivat paljastaa

meille paljon tiedostamattomia asioita itsestämme.

Lukemisen lisäksi kirjoittamisen soisi kokevan renessanssin arkkareiden repertuaarissa. Jos jo lukemalla tuomme päivänvaloon yksilöllisen ajattelumme, kirjoittaessa jokainen sana heijastelee persoonaamme. Onneksi arkkitehtuurikirjoittamisen ei kuitenkaan tarvitse olla totista, vaan siihen voisi suhtautua vaikka kepeiden ja nopeiden croquis-piirrosten tavoin. Muutaman säkeen sepittäminen veisi luovat aivot uusille urille ja tarjoaisi raikkaan poikkeuksen tavallisiin suunnittelumenetelmiin.

Mitä jos siis joskus laatisitkin pienen kirjoituksen tunteista ja kokemuksista, joita haluat suunnittelullasi herättää?

Valkoinen seinä katsoo iltaruskon suuntaan ja värjäytyy laskevan auringon sävyihin. Sisäänkäynti on piilotettu muurin taa niin että talo näyttää hetken suljetulta maailmalta, irralliselta tästä todellisudesta. Kun portaita nousee ylös, mäntymaisema avautuu askel kerrallaan ja tunnet halua kiirehtiä ylemmäs puiden latvojen korkeudelle.

Leikin ajatuksella, jossa kirjoittamisen roolia arkkitehtityössä laajennettaisiin. Kilpailuohjelmissa saatettaisiin pyytää kuvailua siitä, miltä sisäpihaan saapuminen tuntuu huhtikuuisena yönä, etkä voisikaan loihtia näyttävää havainnekuva. Voisiko tällainen malli lisätä empatiaa arkkitehtuurissa? Huomaisimmeko ehkä erilaisia asioita, entä karsiutuisiko jotain pois? Arkkitehtonisten ratkaisujen parantaminen vaikuttaa kaikkien käyttäjien elämään, joten uusien lähestymistapojen testaaminen voi olla vain hyvä asia.

Toki arkkarit ovat korostetun visuaalisia, mutta uskon että lahjakas ja kokeilunhaluinen joukkomme kykenee teroittamaan kynänsä sanataiteen puolesta - jos vain kokee sen hyödyt arkkitehtuuriin liitettyinä. Sekä kirjoittamalla että lukemalla kun voi luoda maailmaan lisää tilaa, eikä se loppujen lopuksi ole kovinkaan kaukana arkkitehtuurista. ●

Kirjanurkkaus

teksti: Minna Chudoba
taitto: Leo Hirviniemi

Sannin juttu arkkitehtuurin suhteesta kirjallisuuteen ja tilallisen sekä ympäristöllisen kokemuksen sitomisesta kirjan kansien sisään sai läbän toimituksen janoamaan kirjavinkkejä ja epäilemme vaikutuksen olleen samansuuntaisia sinulla, arvon lukijamme. Tämän seurauksena lähestyimme laitoksemme yhdyskuntasuunnittelun lehtoria, Minna Chudobaa, mahdollisten kirjavinkkien toivossa. Iloksemme voimmekin nyt painaa lehteen Sannin tekstin yhteyteen Minnan pieteetillä laatiman kirjavinkkilistan. Pidemmittä puheitta, antakaamme seuraava palstatila Minnalle!

- Salla

Lista sopii hyvin aloittelevalle kirjallisuuden harrastajalle. Yksikään teos ei ole paksu tiiliskivi, vaan kevyesti reissussa kannettavaa luettavaa. Mukana on eri kirjallisuuden lajeja runoista romaaniin. Painotus on kotimaisessa kirjallisuudessa, mutta listan ensimmäinen on niin ehdoton klassikko, että se oli pakko lisätä.

1. Italo Calvino. Näkymättömät kaupungit (1972)

Kaunokirjallisuutta harrastavien arkkitehtien kestopuosikki vuosikymmenestä toiseen. Teoksesta on teetetty arkkitehtiopiskelijoilla lukuisia harjoitustöitä, joissa on hyödynnetty tekstin monia tulkintavaihtoehtoja. Mielikuvitusta kiehtovia kuvauksia mahdollisista ja mahdottomistakin kaupungeista. Vai onko niitä todellisuudessa vain yksi?

2. Bo Carpelan. Piha (1969)

Sarjaruno sopii luettavaksi myös runoja vierastaville. Tapahtumapaikkana helsinkiläinen kerrostalo. Kannattaa lukea sellainen painos, jossa on tilat näkyviksi maalanneen Hannu Tainan kuvitus.

3. Leena Krohn. Ihmisen vaatteissa (1976)

Kaiken ikäisille mainostetusta fantasiatarinasta tehtiin lasten elokuva (Pelikaanimies, pääroolissa mainio Kari Ketonen – jos katsot leffan, bongaa siitä Aallon Enso Gutzeit -talon edeltäjä). Riemastuttavan erilainen näkökulma urbaaniin elämään muistuttaa mieleen, että kaupungeissa asuu muitakin otuksia kuin ihmisiä. Joiden tavat ovat lievästi sanottuina outoja ainakin pelikaanin mielestä.

4. Rosa Liksom. Hytti nro 6 (2011)

Finlandia-palkinnon voittanut teos on ollut viime aikoina esillä Cannesissa kesällä 2021 palkitun elokuvan vuoksi. Matkakertomus halki Venäjän (Neuvostoliiton) vaihtaa tapahtumapaikkaa junan hytistä pysähdyspaikkojen kaupunkien kaduille ja kuppiloihin, tiukasti rajatusta ahdistavastakin tilasta avaraan maisemaan.

5. Eeva Turunen. Neiti U muistelee niin sanottua ihmishuuhdehistoriaansa (2018)

Kirjoittajan arkkitehtitausta näkyy hienosti tässä Helsingin Sanomien esikoiskirjapalkinnon voittaneessa novellikokoelmassa. Arkkitehdin katseella kommentoidaan ympäristöä, tiloja ja detalleja. Sekä valvotaan öisin tuskailien tehtyjä suunnitteluvaihtoehtoja. ●

Arkkariopiskelija ja abstrahoinnin tuska

Teksti: Salla Sinisammal
Taitto ja kuvitus: Annamaria Puumala

Olin innoissani syksyllä 2019. Aloittelin arkkitehtuurin opintojani ja pohdin alan olemusta. Tulevan oppikokonaisuuden täytyi olla laaja: puhuimmehan fysiikkaa, kemiaa, matematiikkaa, taidetta, historiaa, filosofiaa, maantiedettä ja vaikka mitä muuta sisältävästä alasta? Eniten minua kuitenkin innosti alan luovuus ja sen lähes käsinkosketeltava pidäkkeettömyys: rakennustaidehan on ilmaisukeino siinä missä musiikki tai kuvataide – mahdollisuudet soveltamiin ovat siis ainakin teoriassa rajattomat?

Rakennusalan ja -tyylisuuntien syklisyyden realiteetit alkoivat saavuttaa tietoisuuttani rakennussuunnittelun ensimmäisellä kurssilla. Kurssin toisena tehtävänä oli paikkatyö, joka toteutettiin meidän vuosikurssimme osalta runopaviljonkina Tempon väliaikaissillan yhteyteen. Ensimmäisessä ohjaustapaamisessa esittelin ideani: olin pari päivää aiemmin tuijotellut ajatuksissa asfalttipinnan keliirikoja ja saanut siitä myöhemmin idean taitteeseen kattomuotoon. Palautteeksi sain, että idea on hyvä, mutta sitä täytyy abstrahoida, jotta idean juuret halkeilleessa asfaltissa eivät ole niin ilmeiset. En ollut koskaan kuullut abstrahoinnista aiemmin ja muistaakseni vain nielin palautteen ja piirsin uudet ideat seuraavaan studioon, älyämättä googlata itse termiä.

Myöhemmin selvisi, että olin sattumalta onnistunut osumaan yhteen modernin arkkitehtuurin kipupisteistä: abstrahointiin ja sen problematiikkaan. Abstrahointi terminä, kuten useimmat kunnon länsimaiset sivistyssanat, juontaa alkuaan juurensa minnekäs muuallekaan, kuin antiikin aikoihin ja itseensä Aristoteleehen. Filosofian saralla se määritetään kaikessa lyhykäisyydessä mielen toiminnaksi, kun se havaitsee itselleen uuden idean, käsitteen tai olennon ja pyrkii löytämään sille yleiskäsitteen. Käsite sai oman merkityksensä taiteen ja rakennustaiteen piirissä modernismin alkaessa nostaa profiiliaan viime vuosisadan alkupuoliskolla. Sillä alettiin yleisesti tarkoittaa tilannetta, jossa kuva-aihe pelkistetään niin pitkälle, että se muuttuu abstraktiksi ja sen aihetta tai inspiraatiota ei voida enää suoraa päätellä kuvasta itsestään.

Minulta kesti kaksi vuotta käsittää näiden yhteys. Modernismi oli jotain, joka oli välkkynyt opinnoissamme vähintään rivien välistä lähes joka kurssilla aiheesta riippumatta. Jotain hahmollista, mutta samalla pakenevaa, aineetonta ja aineellista, joka vaikutti ja vaikuttaa kaikkeen tekemiseen alalla. Modernismi on toki vain yksi tyyliuunta alamme pitkässä historiassa, mutta sen painolasti tuntuu modernissa

suunnittelussa useita edeltäjiään ja seuraajiaan rakkaammalta, takertuvaltakin. Ja se vaikuttaa edelleen merkittävästi tapaan, jolla alaamme opetetaan.

Modernismin keskeiset ominaispiirteet – tai niiden puutteen – osaa luetella pääosa alaamme edes niukalti tuntevista: riisuttu, ”puhdas” muotokieli, selväpiirteiset rakennukset ja ornamenttiikan hylkääminen. Mitä enemmän modernismista opin, sitä enemmän aloin ymmärtää, mistä jyrkkä suhtautuminen suoraan inspiraation lähteiltä lainattuun muotokieleen kumpusi. Modernismin ytimessä ei ollutkaan pelkkä arkkitehtoninen tyyliuuntauus, vaan koko nopeasti koneellistuvan ja teollistuvan nuoren yhteiskunnan läpi leikkaava kollektiivinen kokemus ja konsensus, joka saattoi uuden ajan kynnyksellä taiteen eri muodot omille teilleen etsimään ”syvintä merkitystään”.

Modernismin nyky suunnittelulle ulottamaa taakkaa kuvanee ehkä parhaiten se, kuinka kauan meillä on kestänyt ja kestää osin yhä hyväksyä muut kuin vahvaan rationalismiin pohjautuvat julkisivuratkaisut, etenkin asuinrakentamisessa. 2010-luvun viimeisellä puoliskolla opintonsa aloittaneena, muotokieleltään esittävien talojen, niihin integroidun taiteen ja ornamenttiikan sitkeä väheksyntä tuntuu erikoiselta. Hämmennystä tämä herättää etenkin arkkitehtuurin historiallista jatkumoa vasten tarkasteltuna: taide, käsityöläisyys ja arkkitehtuuri ovat muodostaneet tiiviin kolmikon lähes koko arkkitehtuurin historian ajan. On outoa, kuinka ajallisesti verrattain lyhyt jakso on katkaissut pitkältä perinteeltä siivet.

Tuntuu kummalliselta, että meitä tulevia suunnittelijoita kannustetaan kaikin mokomin hakemaan ideoita ympäröivästä maailmasta, mutta samanaikaisesti abstrahoimaan työmme lähtökohdat piiloon, työjäljen jäädessä moniselitteiseksi. Onko modernien rakennusten todella oltava niin vaikeasti avautuvia, että niitä esiteltäessä on kerrottava niiden syntyhistoria ensimmäisestä ideointihetkestä viimeisen kattoelementin paikalleen asettamiseen saakka, jolle sitten esitystä seuraavat vierailijat voivat hymyillä ja nyökkäillä helpottuneena: ymmärrettiinhän vihdoin tämänkin lähtökohdat? Eikö rakennusten tai edes osan niistä, pitäisi olla itse itsensä katsojalleen avavia?

Onneksi vastarintaliikehdintää on ja on aina ollut. Lähelläkin. Pietilät tunnettiin läpi toimistonsa urakaaren orgaanisesta muotokielestään ja he jättivät jälkeensä Tampereelle Metson, jonka ilmakuvasta voi hahmottaa soitimelle astuvan linnun hahmon. Vuoreksen

asuntomessualueen paikoin toki kömpelöt, mutta silti pelkällä olemassaolollaan uhmaa osoittavat julkisivutaideteokset herättävät hämmästyä alueen läpi liikkuvissa. Tesoman koulun värikkäät julkisivu- ja sisustusratkaisut toivottavat koulun asukkaat rakennuksen lämpöön harmaimpinakin syyspäivinä. Taiteilija Jan-Erik Anderssonin ja arkkitehti Erkki Pitkärännän Life on a Leaf House, joka valmistui Anderssonin perheen kotitaloksi vuonna 2009, on uhmakas, upea haaste abstrahoinnin eetokselle. Kasvava kiinnostus postmodernistiseen arkkitehtuuriin, aikakauden rakennusten lähestyessä peruskorjausikää ja kaapatesa näin myös luontaisesti huomiomme, kuvaa lisäksi kiinnostustamme ja valmiuttamme uusille tuulille.

Aistin ilmassa toivoa arkkitehtuurin kentän lavenemisestä visuaalisen tutkiskelun, jopa leikistä ja proosasta saadun inspiraation ja muodonannon suuntaan, aikaan, jossa vapaampi muotokieli on taas pinnalla. Enkä ole etiäisteni kanssa yksin. Kuten kaikessa taiteessa, arkkitehtuurin tyyliuuntauokset tulevat aalloissa. Uskallan odottaa kiinnostavaa jälkeä seuraavalta: toivotaan, että se ei jää pelkäksi kareeksi.

TULEVAN ARKKITEHDIN PERUSTUKSET

TULEVA TYÖSI ON DIGIÄ, MUTTA TODELLISTA.
LUOVUUDEN JA TIEDON YHDISTÄMINEN
EI SAA OLLA **VAIKEAA** — VAAN **KIVAA!**
MALLINNA ÄLYKKÄÄSTI SUOMEN
SUOSITUIMMILLA TYÖKALUILLA.

SKANNAA LISÄTIETOA!

ARCHICAD

Jopa 70 % Suomen arkkitehti-
toimistoista käyttää Archicadia,
joten se kannattaa ottaa haltuun
jo opiskelujen aikana.
Lataa arkkitehdin paras
kaveri ilmaiseksi.

RHINO

Kun on aika luoda täysin
vapaasti, mutta CAD-tarkasti.
Live-linkki Archicadiin ja
parametrasta automaatiota
ilmaisella
Grasshopperilla.

TWINMOTION

Väsäätkö visuja yömyöhään?
Reaaliaikainen Twinmotion on
helpompi tie upeuteen.
Suora Archicad-linkki.

ASC 2022

Opiskelijoiden maksuton tietomallinnuskurssi, Archicad Summer Camp, tulee taas ensi kesänä. **Hae keväällä mukaan** – satsaa tulevaisuuteesi.

BIMCLOUD

Ammattimainen Archicad-tiimityö ja avoin projektipankki myös kouluille.

CETOPO

Lataa **kartta-aineistot** suoraan 3D-mallisi pohjaksi – täysin ilmaiseksi.

SKETCHUP

Luonnosteile, massoittele ja jatka työtä esimerkiksi Archicadissa.

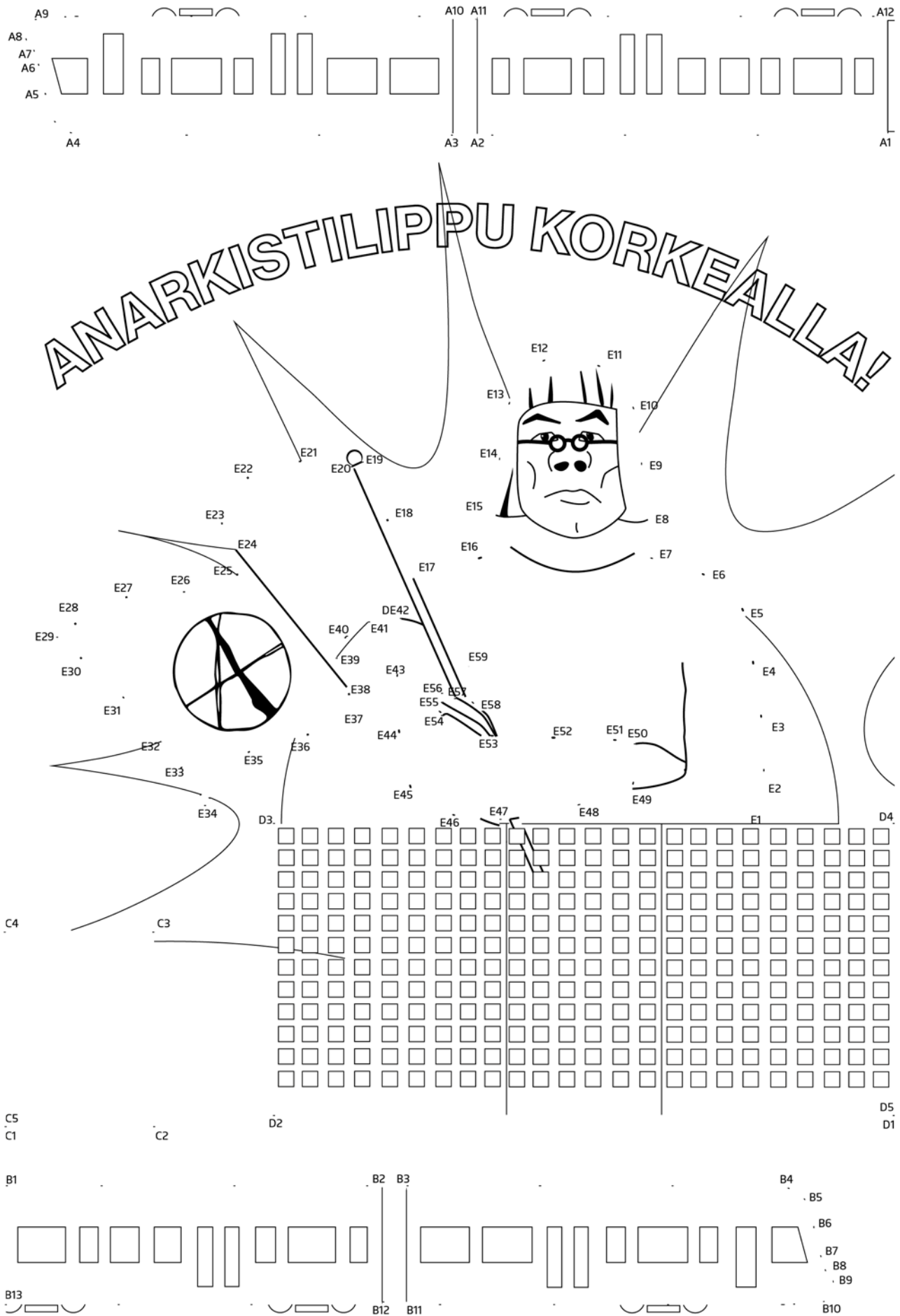
LUE LISÄÄ:

MAD.FI/OPISKELIJA

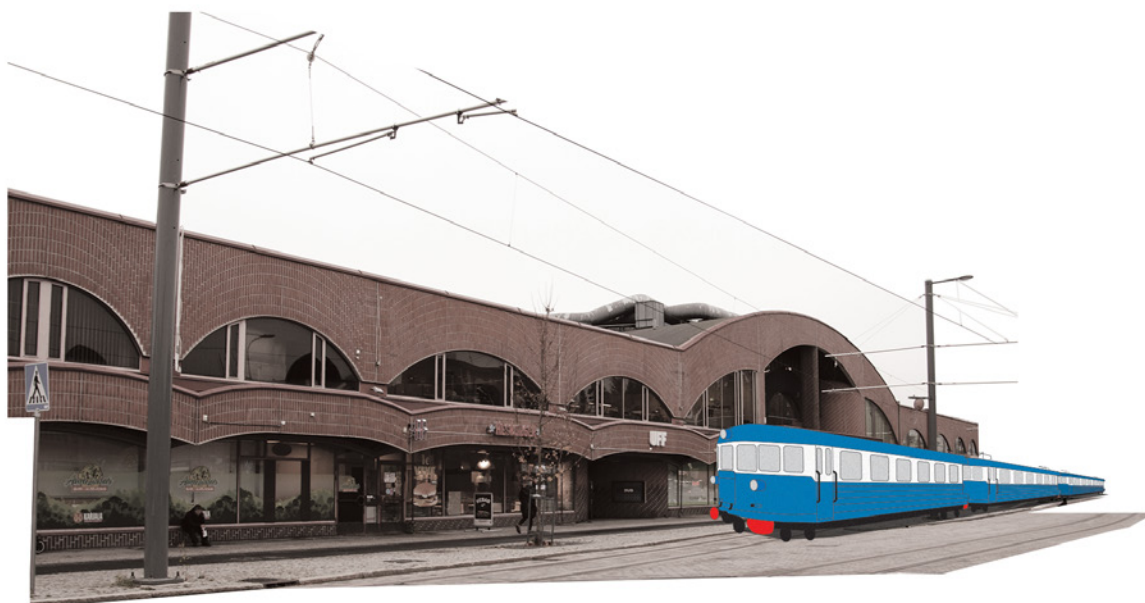
M.A.D.

FINLAND
Nordic BIM Group

Yhdistä pisteet ja väritä.

Kuvitus: Annamaria Puumala

HERVANTA ON VIIMEIN VALMIS!

teksti: Salla Sinisammal

taitto ja kuvitus: Leo Hirviniemi, Laura Hännikkälä

Iloisia uutisia Suomen laajimmasta ja rakastetuimmasta betonilähiöstä! Professori Aarno Ruusuvuoren taannoinen Hervanta- suunnitelma toteutus lähestyy valmistumistaan. Ruusuvuori laati suunnitelman aikanaan Hervannan Pohjoismaiseen arkkitehtikilpailuun vuonna 1968, tulevan sisärakkaupungin maa-alan ollessa vielä pitkälti metsän peittämää. Aikaansa edellä ollut professori ideoi Hervannasta kilpailuvoittoon johtaneessa suunnitelmassaan 50 000 asukkaan satelliittikaupunkia varustettuna aikansa parhaimmilla mukavuuksilla: Ruusuvuori visioi aluetta, joka perustuu keskuksena toimivaan yliopistokampukseen, lyhyin vuorovälein keskustaan suuntaavaan bussijunaan, kansikauppakeskukseen ja eri tasoille eriteltyihin liikennemuotoihin. Tampereen kaupunki on viimein ottanut vinkistä vaarin ja pyrkiikin selvästi toteuttamaan Ruusuvuoren suunnitelman kaikkine hienouksineen. Ratikka otettiin käyttöön vaivaiset 53 vuotta alkuperäisen bussijuna idean jälkeen ja kansirakennettakin puuhataan jo kovasti Valtaväylän

päälle Hervannan pohjoisakselin suunnittelukilpailun voittajaehdotuksen mukaisesti. Onpa idea kannesta omaksuttu jo pohjoisen suunnallakin Tampereen keskustan Kansiareenan muodossa! Asukaslukukin on kerennyt mainioihin mittoihin, ottaen huomioon Ruusuvuoren suunnitelman keskimääräisen toteutustahdin: alkujaan 50 000 tuhannen asukkaan lähiöksi suunniteltua aluetta asuttaa jo rapeat 24 000 ihmistä. Enää toiset 50 vuotta ja ollaan jo lähellä tavoitetta! Myös liikennemuotojen eriyttäminen toteutuu Hervannassa hienosti: kun Duolta kävelee kirjastolle, kerkeää ylittämään kävelyjärjestyksessä ensin erillisen kevyenliikenteenväylän, sitten pyöräreitit, sitten ratikkakiskot, sitten ratikan levikkeen, sitten yhdistetyn auto- ja raitioliikennetien, jälleen pyörätien ja lopuksi vielä kävelytien. Tämän lisäksi harmaita betonimaisemia ja uutuuttaan hohtavaa ratikkaa voi ihailla Opiskelijankadun autobaanan ylittäviltä ylikävelysilloilta. Hiljaa selvästi hyvä tulee, eikä Hervanta ei ole vielä koskaan näyttänyt näin hyvältä! ■

Wikan

TALVIRISTIKKO

	MILA +A	VAS P.J.	NENISSÄKIN	EUROPA	JAHKA	HAAVE
SMÉAGOL						
INOASTAAN			ψ			
						
			YHDYSVALTALAINEN TAITEILIJAJ			
OIKEASSA ELÄMÄSSÄ			Π			
			OF THE TIGER		PIENEN PORON LEFFA	
THE CAPITAL OF POLAND						LEINOJA

	-LAIVA	AATELI				JULMA	THIRD TIME'S THE RUTENIUM	↓	PIRKAN- MAALLA	TERVA- JUOMA	↓
INDY AMMATIL- TAAN											
EGYPTIN JUMALA		SYKKI- VÄ	SUPER- CELLIN BÄNDI			5.4.			AUTO- MERKKI		
OGRE					KIR-JA 14-LINE POEM				A		
EGYPTIN JUMALA				1/7			SAKSAA	↓	IÄTI		
SAKSI- COBURG- GOTHASTA										PIIKKIMONNI	
TOLSTOI	PÖRSSI- NOTEE- RATTU TODISTUS		CHERYL- KIN NIMEL- TÄÄN			FUUSIOI- TUI ARCUKSEN KANSSA					
KÖYHÄN MIEHEN JORMA UOTINEN						SINUHEN OTTOISÄ					
AVU			PERSOO- NAPRO- NOMINI		44.	ASEN- TO	WONDERWALL		TAMMI- KUU		
"AMMUU" "KUKKUU"											-SAASTE
"HELPOUS"	-ISÄ		ROOLI						"THE BRIDE"		
PEELEN ELOKUVA					DONKEY			SIEVÄ			
		ARSEENI			LANFANG				KORKEIN KIRKKO		
						-ENNUS- TE			PULLOL- LAKIN		

PEELEN
ELOKUVA

10000€

ARKKARINIKSIT

Älä sairastu flunssaan, paitsi jos haluat jäädä pahasti jälkeen jokaisella kurssilla, silloin sairastuminen kannattaa.

Jos haluat melkein säännöllisen ympyrän planssiisi: etsi sopiva puu, leikkaa planssin keskelle puun mentävä aukko, laita planssi puun ympärille, sido puuhun sukkahousut (mitä stydimmät, sen parempi) ja sukkahousujen toiseen päähän kynä ja piirrä ympyrä, nyt sinulla on ympyrä!

Jos haluat tulostaa onnistuneesti koululla, aseta tulostimen eteen kolme eri uhrilahjaa, kierrä se ympäri myötöpäivään, pyöräytä tulostin ympäri ja palaa seuraavana päivänä uudestaan yrittämään!

Jos haluat ottaa päiväunet, ota ne päivällä. yöunet ovat asia erikseen.

Oletko kyllästynyt opiskelijaboksistasi aukeamaan näkymään? ota kynä kauniiseen käteen ja teippaa ikkunaan paperi: piirrä itsellesi mieluisa maisema vanhan tilalle!

Masentavatko pimenevät syyssäät, mutta budjetissa ei ole kirkasvalolampun mentävää aukkoa? Älä huoli, kiltahuoneella on! Tervetuloa aamukahville <3

Saako yksiön vuokra katkerat kyöneleet kihoamaan silmiin? Muuta kommuuniin.

Onko kahvi liian kallista? Tutkimuksien mukaan pelkkä kahvin haistelu parantaa vireystilaa - tästä ehdotusta emännistölle!

Haluatko pitävät liitokset piparkakkumittelön teokseesi? Käytä scotchin vihreää.

Onko koneesi laturijohto jatkuvasti sotkussa? Ei se mitään, niin on meilläkin!

“Luota mielikuviin, ideoihin, jotka syntyvät. Ne eivät ilmesty tyhjästä, vaan kaikesta siitä kokemuksesta, mikä sinulla on, kaikesta näkemästäsi.”
- Heikki Taskinen